

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің "Өртті сөндіруді ұйымдастыру ережесін бекіту туралы" 2017 жылғы 26 маусымдағы № 446 бұйрыққа өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2023 жылғы 13 наурыздағы № 109 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 20 наурызда № 32106 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Өрттерді сөндіруді ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 26 маусымдағы № 446 бұйрығына (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15430 болып тіркелген) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген өрттерді сөндіруді ұйымдастыру Қағидаларында: 3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"3. Негізгі тапсырманы орындау үшін бөлімшелердің жеке құрамы мына құралдарды пайдаланады:

өрт сөндіру және авариялық-құтқару автомобильдері, оның ішінде өрт сөндіру мақсаттарына бейімделген автомобильдер;

өрт сөндіру жабдықтары;

құралдар – саймандар (механикаландырылған және механикаландырылмаған);

байланыс және жарықтандыру құралдары;

тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары (бұдан әрі – ТОЖКҚ);

өрт сөндіргіш заттар;

ғимараттар мен құрылыстарды өртке қарсы қорғау жүйелері;

өртке қарсы сумен жабдықтау көздері (табиғи және жасанды су айдындары, ішкі және сыртқы су құбыры);

зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетуге арналған құралдар мен жабдықтар.";

4-тармақ:

мынадай мазмұндағы 7-1) тармақшамен толықтырылсын:

"7-1) дамыған өрт-белгіленген кеңістік (тік, көлденең, конструкциялар жазықтығы) шегінде барлық жанғыш беттердің өртке толық қатысу кезеңі);";

мынадай мазмұндағы 18-1) тармақшамен толықтырылсын:

"18-1) қарауылдау-өртті қарауылдауға өртті жою (оқшаулау) сатысында анықталмаған жасырын ошақтардан өрттің қайта басталуын болдырмау мақсатында өрт шарпыған аланды үздіксіз немесе мерзімді қарап – тексеруден тұратын жұмыстар жатады";

мынадай мазмұндағы 47-1) және 47-2) тармақшалармен толықтырылсын:

"47-1) өрт мотоциклі – медициналық жиынтықпен, авариялық-құтқару құралдарымен, өртті сөндіруге, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге және зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетуге арналған жабдықтармен арнайы жарақтандырылған мотоцикл;

47-2) өрттің дамуын тежеу – уақыт пен кеңістікте параметрлердің одан әрі өзгеруін болдырмау мақсатында өрт ошағына өрт сөндіргіш құралдармен әсер ету;"

6-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"6. Өрттерді сөндіру бойынша іс-әрекеттер өрт сөндіру тактикасына, өрт сөндіру кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша қағидалардың талаптарына сәйкес орындалады және жоғары психологиялық және дене жүктемесі, кәсіби тәуекел, сөндіруге қатысушылардың өмірі мен денсаулығына тікелей қауіп төнген жағдайларда жүргізілуі мүмкін. Қойылған міндеттердің орындалуы осы Қағидаларға-Қағидаларға 1-қосымшада көрсетілген есептеу табеліне сәйкес орындалады.";

8-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"8. Шақыруларды қабылдауды және өңдеуді белгіленген тәртіппен күштер мен құралдарды жедел басқару орталығының (бұдан әрі – КҚЖБО), байланыс пунктінің өртке қарсы қызмет бөлімінің (бұдан әрі – ББП) кезекші диспетчері (радиотелефонист) жүзеге асырады және оған мыналар кіреді:

ақпаратты қабылдау және тіркеу;

алынған ақпаратты бағалау және шығу кестесінде (күштер мен құралдарды жұмылдыру жоспарында) көзделген күштер мен құралдарды шақыру орнына жіберу туралы шешім қабылдау;

"дабыл" сигналын беру немесе өрт сөндіру бөлімін (бекетін), құтқару бөлімшесін радиостанция бойынша не басқа да қолда бар байланыс құралдары бойынша шығару;

қарауылды басқаратын лауазымды адамға немесе кезекші ауысым (бұдан әрі – қарауыл бастығына (аға инженер), осы Қағидаларға-Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес өртке ӨСБ (МӨСБ) кезекші қарауылының шығуына жолдама тапсыру (беру), сондай-ақ өрт сөндіру жедел жоспары мен карточкаларын, болған жағдайда беру;

лауазымды адамдарды шақыру (өрт) объектісі туралы қолда бар ақпаратпен қамтамасыз ету.";

16-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"16. Бас өрт сөндіру автомобилінің жүру жолында мәжбүрлі тоқтаған кезде, одан кейінгі автомобильдер тоқтайды және одан әрі жүру қарауыл бастығының (аға инженердің) нұсқауы бойынша ғана жалғасады. Екінші немесе одан кейінгі өрт сөндіру автомобильдері мәжбүрлі тоқтаған кезде қалғандары тоқтаусыз шақыру (өрт) орнына қарай жүруді жалғастырады. Жүруді тоқтатқан өрт сөндіру автомобиліндегі аға бастық болған оқиға туралы дереу кезекші диспетчерге хабарлайды.

Қарауыл бөлімшесінің шақыру (өрт) орнына өз бетінше барған және өрт сөндіру автомобилін мәжбүрлі тоқтатқан кезде қарауыл бастығы (аға инженер), бөлімше командирі болған оқиға туралы кезекші диспетчерге хабарлайды және жеке құрамды және өрт-техникалық жарақты (бұдан әрі-ӨТЖ) шақыру (өрт) орнына жеткізу жөнінде шаралар қабылдайды, ақауды жою үшін өрт автомобилін басқарған лауазымдық тұлға жүзеге асырады.

Өрт мотоциклдерін шақыру орнына (өртке) бару кезінде және өрт мотоциклінің ақаулығына байланысты мәжбүрлі тоқтаған кезде өрт сөндіруші-құтқарушы-мотоциклші болған оқиға туралы гарнизон диспетчеріне баяндайды. Екінші өрт мотоциклі тоқтамай, шақыру (өрт) орнына қарай жүруді жалғастырады.";

26-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"26. Барлауды өрт сөндіру жетекшісі (бұдан әрі – ӨСЖ) және оның тапсырмасы бойынша басқа адамдар басқарады.

Барлауды әрбір командир және өрт сөндіруге қатысушы өзінің жұмыс учаскесінде жүргізеді, шақыру орнынан алғашқы ақпаратты ӨСЖ келгенге дейін, өрт сөндіруші-құтқарушы-мотоциклшілер береді.";

32-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"32. Барлау жүргізетін жеке құрамға:

Қолда бар техникалық құралдарды, құжаттамаларды, ғимараттардың құрылымдық ерекшеліктері мен жобаларын, өндірістің технологиялық процесі мен жабдықтарын білетін адамдардан мәліметтерін пайдалануы;

мүмкіндігінше барлауды жүргізудің ең қысқа жолдарын пайдаланыңыз;

адамдарға тікелей қауіп төнген жағдайда оларды құтқару жұмыстарын жүргізу;

зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

барлаумен бір мезгілде барлық қолжетімді құралдармен от пен түтіннің таралуын шектеу, оны сөндіру және мүлікті қорғау жөнінде шаралар қабылдау;

от пен түтіннің ықтимал таралу жолдарында орналасқан үй-жайларды ашу және тексеру;

қауіпсіздік техникасының талаптарын және ТОЖҚҚ-да жұмыс істеу қағидаларын сақтау;

ӨСЖ (өртте жедел штабқа) барлау нәтижелерін және оның барысында алынған ақпаратты уақтылы баяндау.";

34-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"34. Барлау жүргізу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында:

өзімен бірге құтқару және өзін-өзі құтқару құралдары, конструкцияларды ашу және бөлшектеу үшін қажетті құрал, жарықтандыру аспаптары, байланыс құралдары, ТОЖҚҚ, икемді байлам, бағыттаушы арқан, сөндіру құралдары, құтқару қалпақшасы, қозғалмайтын жай-күй сигнализаторы болуы қажет.";

56-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"56. Күштер мен құралдарды өрістету кезінде өрт сөндіру автомобильдері мен ӨТЖ мынадай етіп орналастырылады:

келетін күштер мен құралдарды орналастыруға кедергі жасаманыз;

кажетті учаскелерде күштер мен құралдардың жылдам шоғырлануын қамтамасыз ету;

жеңқұбыр сызықтарының сақталуын қамтамасыз ету өрт болған жерге жақын көше қозғалысына кедергі келтірмеу;

өрт сөндіру автомобильдері мен ӨТЖ-ның өрттің қауіпті факторларымен зақымдануына жол бермеу;

резервтік автомобильдердің тұрақ орнын және кедергісіз өтуін қамтамасыз ету.";

63-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"63. Берілетін өрт – сөндіргішті таңдау заттың физика-химиялық қасиеттеріне қарай анықталады, жанғыш, алға қойған мақсаттарға қолданылатын тәсілімен жануды тоқтату және басқа жағдаймен айқындалады, олар осы Қағидаларға-Қағидаларға 3-қосымшада келтірілген.";

86-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"86. Арнайы жұмыстарға мыналар жатады:

өрт байланысын ұйымдастыру;

шақыру (өрт) орнын жарықтандыру;

конструкцияларды үйінділерді ашу және бөлшектеу;

биіктікке көтерілу (түсу);

қорғау іс-шараларын орындау;

зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

техникалық құралдардың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру.";

107-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"107. 380 Вольт және одан жоғары кернеудегі электр желілері мен қондырғыларды энергия қызметінің (энергия қадағалау) өкілдері ажыратады, кернеуі 380 Вольттан жоғары электр қондырғыларында өрттерді сөндіруге осы Қағидаларға-Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес белгіленген тәртіппен жазбаша рұқсатты ресімдей отырып, оларды ажырату және жерге қосу жөніндегі операцияларды орындағаннан кейін ғана кіріседі.

Қажет болған жағдайларда, желіні басқа тәсілдермен ажырату мүмкін болмаған кезде фазалық кернеуі 220 Вольттан жоғары емес электр сымдарын кесу арқылы ажыратуға жол беріледі. Егер электр сымдары мен өзге де ток өткізетін элементтер:

өртті сөндіруге қатысушылар үшін қауіпті;

жана өрт ошақтарының пайда болу қаупін тудыр;

өртті сөндіру бойынша іс-қимылдарды жүргізуге кедергі келтірген жағдайларда ажыратуды жеке құрам ӨСЖ нұсқауы бойынша жүргізеді.";

111-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"111. Өрт орнында күштер мен құралдарды жинау:
жеке құрамның болуын тексеруді;
тізімдемеге сәйкес жабдықтар мен ӨТЖ жиынтығын жинау және тексеруді;
өрт сөндіру автомобильдерінде жабдықтар мен ӨТЖ орналастыру және бекітуді;
пайдаланылатын сыртқы өртке қарсы сумен жабдықтау жүйелерін қауіпсіз күйге
келтіру жөнінде шаралар қабылдауды көздейді.

Өрт орнында күштер мен құралдарды жинауды аяқтау және олардың әзірлігі туралы
бөлімшелерге оралуға қарауыл бастығы (аға инженер), өрт
сөндіруші-құтқарушы-мотоциклші немесе бөлімше командирі ӨСБ-ге және (немесе)
гарнизон диспетчеріне баяндайды.";

127-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"127. Жедел штабтың негізгі міндеттері:
өрттегі жағдай туралы деректерді жинау, өңдеу және талдау, ӨСБ мен гарнизонның
кезекші диспетчеріне қажетті ақпаратты беру;
күштер мен құралдарға қажеттілікті анықтау, ӨСЖ үшін тиісті ұсыныстар
дайындау;

қойылған міндеттердің орындалуын бақылауды қамтамасыз ету;
өртті сөндіру бойынша іс-қимылдарды дайындауды ұйымдастыру және жүргізуді
қамтамасыз ету;

өрттегі күштер мен құралдарды есепке алу, оларды учаскелерде (секторларда)
орналастыру, осы Қағидаларға-Қағидаларға 5, 6, 7 -қосымшаларға сәйкес өкімдер мен
ақпараттарды есепке алу журналын жүргізу;

өртте күштер мен құралдар резервін құру;

ГТКҚ жұмысын және өрттегі байланысты қамтамасыз ету;

өртте жеке құрамның еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі
іс-шараларды қамтамасыз ету;

қажет болса, өрт болған жерді жарықтандыру;

қаланың (елді мекеннің, объектінің) басқа қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау;

ұзақ өрт кезінде (үш сағаттан астам) тамақтану мен демалуды, төмен температурада
жеке құрамды жылыту және жылу соққысынан қорғауды ұйымдастыру;

өртте жұмыс істейтін бөлімшелерді материалдық-техникалық қамтамасыз ету;

өртті сөндіруге қатысатын күштер мен құралдардың әзірлігін қолдау жөніндегі
шараларды іске асыру болып табылады.";

129, 130, 131-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"129. ӨСБ өртте жұмыс істеген кезде жедел штабтың құрамына кіретін және
байланысшылардың осы Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес жеңқұбырлық таңғыштары
болуы қажет.

130. Осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес жеке құрамның өрт дулығаларында
айырым белгілері көрсетіледі.

131. Жедел штабтың құжаттамасын жүргізу, өрт сипаттамаларын дайындау кезінде осы Қағидаларға 10-қосымшаға және жол берілетін терминдердің қықартуларына сәйкес шартты белгілер қолданылады.";

134-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"134. ӨСБ:

барлау жүргізуі және өрттегі жағдайды бағалауы;

қолдағы бар күштер мен құралдарды қолдана отырып, адамдарды құтқаруды жедел ұйымдастырып, оны жеке басқаруы, үрейді болдырмауы;

осы Қағидаларға 11-қосымшасына сәйкес шешуші бағытты, күштер мен құралдардың қажетті санын, өрттегі іс-қимылдардың тәсілдері мен әдістерін айқындауы;

бөлімшелерге тапсырма беруі, олардың өзара іс-қимылын ұйымдастыруы және қойылған міндеттердің орындалуын қамтамасыз етуі;

өрттегі жағдайдың өзгеруін үнемі бақылауы және тиісті шешім қабылдауы;

өрт болған жерге келген кезде, оның сырт көріністері бойынша ҚҚЖБО (ББП) ақпарат беруі;

шешім қабылдағаннан және бұйрық берілгеннен кейін диспетчерге тікелей өзі немесе жедел өрт сөндіру штабы арқылы өрт сөндіру объектісінің мекенжайы, оның жедел-тактикалық сипаттамасы, не жанып жатқандығы (немесе жанғандығы), өрттің ауданы, адамдардың өміріне қатердің болуы мен өрттің өршу қаупі туралы, іс-қимылға қандай күштер мен құралдар енгізілгендігі, қосымша күштер мен құралдардың қажеттілігін хабарлауы;

бұдан әрі ҚҚЖБО (ББП) тұрақты байланыс ұстап, қабылдаған шешімдер және өрттегі жағдайдың ахуалы туралы мерзім мерзіммен хабарлауы;

қосымша күштер мен құралдарды біруақытта шақыру және олардың кездесуін ұйымдастыруы;

өртке аға лауазымды тұлға келген соң жағдайды, өрт сөндіру жөнінде қабылданған шешімдер туралы, өрт орнында қандай күштер мен құралдардың барын, іс-қимылға енгізгендігін, қосымша шақырылған туралы баяндауы;

жағдайға байланысты өрттегі жедел штабты ұйымдастыруы және олардың орналасу орнын айқындауы;

жедел өрт сөндіру штабына өрттегі жағдай, жұмылдырылған күштер мен құралдар, олардың орналасуы және бұрын қабылданған шешімдер туралы хабарлама беруі;

өздерінің орналасқан орны туралы жедел штабты хабардар етуі және оларды барлық қабылданған шешімдер туралы хабарлауы;

тікелей немесе жедел өрт сөндіру штабы арқылы өрттегі жауынгерлік іс-қимылдармен қамтамасыз етуі;

еңбекті қорғау мен техника қауіпсіздігінің қағидалары талаптарының орындалуын қамтамасыз етуі, өрт сөндіруге қатысушыларға олардың өмірі мен денсаулығына қауіп туындағандығы туралы ақпарат жеткізуі;

аға басшы құрам арасынан техника қауіпсіздігінің сақталуына жауапты тұлғаны тағайындауы;

қажетіне қарай алғашқы көмек пунктін ұйымдастыруы;

күштер мен құралдардың резервін құруы, жұмыс істеушілердің демалуына, жылынуына және құрғақ киім ауыстырып киюіне мүмкіндік беріп мерзім бойынша оларды ауыстыруы;

өртке әртүрлі бағыттан күштер мен құралдар келген жағдайда, тыл бастығына жүріп тұру және байланыс құралдары бар көмекшілерді бөлуі;

өрт сөндіру барысында жұмыстың қарқынын тоқтатпай су қорын тауысқан өрт сөндіру автоцистерналарына су құю мүмкіндігін пайдалануы;

қажет болған жағдайда өртті сөндіруге тартылған қызметтермен (қоғамдық тәртіп сақтау, энергетикалық, су құбырының, газдың, медицинаның және т.б.) өзара іс-қимыл ұйымдастыруы, объектідегі инженер-техник қызметкерлерімен тұрақты байланыс ұстауы және объектінің нұсқамалары мен нұсқауларын ескере отырып, өрт сөндірудің тәсілі мен құралдары туралы шешім қабылдауы;

осы Қағидаларға 12-қосымшаға сәйкес өрт туралы актіні толтыруы не оны толтыруды өрт орын алған шығу ауданындағы (объектідегі) өрт сөндіру бөлімін басқаратын аға бастыққа тапсыруы;

оның шыққан негізгі орнын, артық бұзылудан сақтауы, өртке себеп болған заттарды анықтап сақтауы, шара қабылдауы, сондай-ақ өрт туралы акт жасауға қажетті мәліметтер жинауы, бұл үшін сынақ зертханасының анықтама қызметкерлерін қатыстыруы;

өрттің жойылғанына өзінің көзін жеткізуі, сөндірілген өрт орнына бақылаудың қажеттілігі және ұзақтығын анықтауы (оның ішінде жану орнынан су құюы);

эвакуациялауы, төгілген судан қорғау және құқық қорғау органдары қызметкерлері келгенге дейін эвакуацияланған материалдық құндылықтарды күзету шараларын қабылдауы қажет.";

152-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"152. Өртті сөндіруге тікелей қатысатын өртке қарсы қызмет гарнизоны бөлімшелері мен басқару органдарының жеке құрамы, мемлекеттік емес өртке қарсы құралымдар, ерікті өртке қарсы құралымдар, халық, ішкі істер органдарының әскери бөлімдері мен бөлімшелері өрт сөндіруге қатысушы болып табылады.";

154-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"154. Өртті сөндіруге қатысушылар белгіленген тәртіппен мынадай негізгі мамандықтар бойынша міндеттерді орындайды:

өрт сөндіруші, (аға өрт сөндіруші);

өрт сөндіруші-мотоциклші;
өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі;
бөлімше командирі;
қарауыл бастығы (аға инженер).";

157-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"157. Өрт сөндіру кезінде өрт сөндіруші:

өрт сөндіру бойынша өз міндетін, сондай-ақ бөлімшенің міндетін білуі;
командирлер және бастықтардың командалары мен бұйрықтарын сөзсіз, нақты және мерзімінде орындауы;

командирдің рұқсатынсыз өз позициясын тастамауы;

өз бөлімшесінің командирімен және өрт сөндірушілерімен байланыс ұстауы;

өрт сөндіру бойынша міндетті орындау кезінде ақылға қонымды бастамашылық пен тапқырлық танытуы;

адамдардың өміріне қауіпті байқаған жағдайда оларды ескерту және құтқаруға шара қабылдауы, ол жөнінде бөлімше командиріне баяндауы;

зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетуі;

ӨТЖ дұрыстығын қадағалауы және оны ұқыпты ұстауы;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша қағидаларды сақтауы;

жұмыс аяқталуы бойынша бекітілген ӨТЖ барын тексеру, нәтижелерін бөлімше командиріне баяндауы қажет.";

166-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"166. Өрт сөндіруші-құтқарушы өртті сөндіру барысында бөлімшенің жеке құрамы арасында белгіленген жұмыстарды орындайды.";

мынадай мазмұндағы 2-1-параграфпен толықтырылсын:

"2-1-Параграф. Өрт сөндіруші-құтқарушы-мотоциклші.

166-1. Өрт сөндіруші-құтқарушы-мотоциклші дербес тактикалық бірлік болып табылады және бастапқы кезеңде өрттерді сөндіру үшін жаңғыртылған.

166-2. Оның негізгі міндеті:

шақыру орнына қысқа мерзімде келу, барлау жүргізу, жағдайды бағалау, бұл қосымша күштер мен құралдарды тартпауға мүмкіндік береді;

өрт, жол-көлік оқиғасы кезінде зардап шеккендерге құтқару немесе алғашқы көмек көрсету;

өртті оның дамуының бастапқы сатысында жою немесе гарнизонның негізгі күштері мен құралдары келгенге дейін оны тежеу, оның ішінде электр қондырғыларындағы өртті кернеумен жою;

166-3. Өрт сөндіруші-құтқарушы-мотоциклшіге:

барлау жүргізу және өрттегі жағдайды бағалау;

өрт орнына келгеннен кейін оның сыртқы белгілері бойынша өрт объектісінің мекенжайын ҚКЖБО-ға (ББП) ақпарат беру, оның жедел-тактикалық сипаттамасы,

жанып жатқан (немесе өртенген), өрттің ауданы, адамдардың өміріне қауіп төніп тұр ма және өрттің пайда болу қаупі бар ма, күштер мен құралдарды қосымша тарту қажеттілігі бар ма;

адамдарды құтқаруды дереу ұйымдастыру және жеке басқару, дүрбелеңнің алдын алу;

өрттегі жағдайдың өзгеруін үнемі қадағалап, тиісті шешімдер қабылдау;

аға лауазымды адам келгенге дейін қабылданған шешімдер туралы және өрттегі жағдай туралы мерзімді түрде хабарлау;

аға лауазымды адам өртке келген соң, қосымша қандай күштер мен құралдар шақырылғаны туралы баяндау;

баяндамадан кейін аға лауазымды тұлғаға (ӨСБ) бағынады және осы Қағидалардың 157-163-тармақтарын басшылыққа алуы қажет.

175-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"175. Шақыру орнына (өртке) жол жүру кезінде қарауыл бастығы (аға инженер):

қозғалыстың оңтайлы бағдарын анықтау, жүргізушінің гарнизон бастығы белгілеген қозғалыс жылдамдығы мен жол қозғалысы ережелерінің жол жүрісі қағидалары 2014 жылғы 13 қарашадағы №1196 талаптарын сақтауын қамтамасыз ету;

өрт сөндірудің жедел құжаттамасымен (жедел жоспарлар, карточкалар, су көздерінің планшеттерімен және т.б.) танысу;

радиостанция арқылы өрт орнынан ҚҚЖБО (ББП) ақпаратын үнемі тыңдау;

жолда тоқтауға мәжбүр болған кезде осы Қағидалардың 19-тармағын басшылыққа алу қажет.";

197-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"197. Күшті әсер ететін улы заттар (бұдан әрі - КӘУЗ) бар өрттерді сөндіру кезінде:

объектінің әкімшілігімен және тиісті қызметпен бірге объектідегі химиялық жағдайды бағалау, КӘУЗ-дің атын, мөлшерін, залалдану ошағының шекарасын, таралу жолдарын (бұлттың биіктігін, енін), атмосфераға таралу мөлшерін анықтау, жеке құрамның залалданған учаскеде қанша уақыт болуға болатынын және өрт сөндіргіш заттарды таңдау;

өрттің көлемі мен жұмыс істейтін бөлімшелердің санына қарамастан өртте жедел штаб құру, жағдайды жедел айқындау және өрт сөндіру мәселелері бойынша кеңес алу үшін оның құрамына объектінің бас мамандарын, химиктерін енгізу;

алғашқы көмек көрсету пунктін ұйымдастыру;

улы газдардың таралу аймағын тоқтату, керекті мөлшерде су шашатын өрт оқпандарын пайдалану;

өрт сөндіру автомобильдерін орналастырғанда оларды залалданған аймаққа түсірмеу;

залалданған аймақтағы өртті сөндіруге жеке құрамның аз санын қатыстырып, оларды жеке қорғану құралдарымен қамтамасыз ету;

судың белгіленген жерге ағуын ұйымдастыру және адамдар мен малдардың уланған сумен улануының алдын алуға байланысты шаралар қабылдау;

залалдануы ықтимал орындардан адамдарды эвакуациялау, азаматтық қорғау органдары, полиция және әскери қызметшілерді тартып, жақын орналасқан тұрғын үйлерден, елді мекендерден тұрғындарды эвакуациялауды жүргізу қажет.

КӘУЗ шығарындысын (төгіндісін) шектеу және тоқтату, химиялық зақымдануды оқшаулау, топырақ пен су көздерінің зақымдануын болдырмау бойынша шаралар:

КӘУЗ шығарындысын шектеу және тоқтата тұру құбыр өткізгіштердегі крандар мен ысырмаларды жабу, магистралдардағы, сыйымдылықтардағы ойықтарды бандаждардың, қамыттардың, ысырмалардың көмегімен бекіту, сұйықтықты авариялық сыйымдылықтан қосалқы сыйымдылыққа ауыстырып құю арқылы жүзеге асырылады. Бұл жұмыстар тасымалдау кезінде авариялық жабдыққа немесе КӘУЗ бар жабдықтарға қызмет көрсететін өнеркәсіп мамандарының басшылығымен және олардың тікелей қатысуымен жүзеге асырылады;

булану ауданын азайту мақсатында белгілі бір орыннан ағындыны шектеу төгілген заттың орнын қазып, оның жолына кедергі келтірумен, КӘУЗ табиғи тереңдікке (шұңқырлар, орлар, кюветтер) жинаумен, арнайы қақпандарды (шұңқырлар, қазбалар) жабдықтаумен жүзеге асырылады.

Булану жылдамдығын төмендету және оның таралуын шектеу үшін мынадай тәсілдер қолданылады:

су бүркемесінің көмегімен КӘУЗ бу-газ қоспасын оқшаулау (сіңіру);

сұйық КӘУЗ шашыраңқы адсорбцион материалдарының (топырақ, құм, керамзит) қабатымен сіңіру;

сұйық КӘУЗ сумен немесе бейтарап заттардың ерітіндісімен оқшаулау;

химиялық белсенді реагенттердің ерітінділерімен газсыздандыру (бейтараптау);

бу-газ қоспасының таралуын шектеу мақсатында оны оқшаулау (сіңіру) КӘУЗ қозғалыс бағытында ұсақ дисперсиялық су бүркеу арқылы жүргізілуі мүмкін. КӘУЗ бейтараптандыру үшін суға бейтараптаушы заттар қосылуы мүмкін.

Ұсақ дисперсиялық су бүркемелері кемінде 0,8 МПа су ағысының қысымын қамтамасыз ететін өрт сөндіру мотопомпаларының көмегімен жүзеге асырылады. Қысым төмен болған жағдайда КӘУЗ бу-газ фазасын сіңіре (байланыстыра) алатын су тамшысының қажетті дисперсіне жетпейді.

КӘУЗ сұйық фазасын шашыраңқы адсорбенттердің қабатымен сіңіру материалды тікелей сұйықтыққа себумен (қаусырумен) жүзеге асыруы мүмкін. Бұл ретте адсорбент қабаты кемінде 10-15 см болуы керек. Ластанған шашыраңқы материал мен топырақтың үстіңгі қабаты (КӘУЗ сору тереңдігінде) қажет болған жағдайда одан әрі газсыздандырумен (бейтараптандырумен) орнына бұру үшін арнайы сыйымдылықтарға жиналады.

КӘУЗ сұйық фазасын көбікпен оқшаулау олардың булануын азайту мақсатында жүзеге асырылады. Сонымен қатар, көбікке газсыздандыру (бейтараптау) қоспалары (авариялық карточкаларда реттеледі) қосылуы мүмкін. Бұлар реакцияға түскенде уытты емес немесе аз ұшатын заттар түзеді. Олардың сұйық КӘУЗ көбігі мен қабаттарын алу үшін көбік генераторлары қолданылады. Улы заттарды бұлай оқшаулау тәсілі өте тиімді және үлкен аудандарда техникалық құралдар саны жеткілікті болғанда қолданылуы мүмкін.

Жинақы ағыс концентратты қышқылдарды, тотықтырғыштар мен сумен әсер ететін өзге де заттарды бейтараптандыру үшін пайдаланылады.

Өрттен кейін, залалдану аймағында жұмыс істеген жеке құрамды санитарлық тазартудан, медициналық куәландырудан өткізуді, жауынгерлік киімдерге, өрт сөндіру автомобильдерін және ӨТЖ-ға дегазация жүргізуді ұйымдастыру қажет.";

199-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"199. Жарылғыш заттар (бұдан әрі – ЖЗ) және оқ-дәрілері бар объектілерде өртті сөндіру кезінде өртті сөндіру жетекшісіне:

келгеннен кейін объект өкілдерімен бірлесіп қауіпті факторлардың түрін, қауіпті аймақтың болуы мен мөлшерін, ЖЗ орналасқан жері мен санын, сондай-ақ оларды эвакуациялау тәсілдерін, технологиялық жабдықтар мен өрт сөндіру қондырғыларының жай-күйін белгілеу, жарамды өрт сөндіру қондырғыларын іске қосу;

жеке қорғаныс құралдарын (дулыға, сауыт-сайман), байланыс құралдарын, шынжыр табанды өрт техникасын (бар болса) пайдалана отырып, өртті сөндіруге тартылған күштер мен құралдардың жеке құрамын тарту;

қауіпті аймақта жұмыс істейтіндерді жылдам құлақтандыру үшін бірыңғай қауіп сигналын орнату, жарылыс қаупі болған жағдайда өртті сөндіруге қатысушыларды жалпы эвакуациялауға дереу кірісу;

қауіпті аймақ шегінде жинақы ағындардың соққысынан жарылысқа ЖЗ сезімталдығының дәрежесін ескере отырып, лафеттік оқпандарды қоса алғанда, үлкен су шығысы бар өрт оқпандарын қолданысқа енгізу;

қираған ғимараттың (құрылыстың) жанында авариялық коммуналдық-энергетикалық желілерді жабу, суды айдау немесе алып шығу, жану ошақтарын оқшаулау немесе жою;

қолда бар техникалық құралдарды қолдана отырып, құлау қаупі бар құрылыс конструкцияларын нығайту немесе жою;

газдалған үй-жайларда жұмыс істегенде ұшқын тудыратын құрал-сайманды қолдануға болмайды, электр желілерін токтан ажырату керек, жарықтандыру үшін тек аккумуляторлық шамдарды пайдалану керек;

қауіпті учаскелер қоршалуы немесе белгіленуі тиіс;

Қорғаныс министрлігінің, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің объектілерінде өрт болған кезде екі жақты келісімдер басшылыққа алынсын.";

211-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"211. ӨСБ ауруханасында өртті сөндіру кезінде:

барлау деректері мен қызмет көрсетуші персоналдың ұсынымдарын, қалыптасқан жағдайды, науқастарды сәтті эвакуациялауға оның қаншалықты әсер етуі мүмкін екендігін жан-жақты бағалау;

медициналық персоналмен бірлесіп науқастарды эвакуациялауды ұйымдастыру;

қызмет көрсетуші персоналдың консультацияларын ескере отырып, әсіресе перзентханаларда, жүйке-психиатриялық және инфекциялық емдеу мекемелерінде жеке құрамның жұмысы кезінде дүрбелеңнің алдын алу шараларын қабылдау;

дәрі-дәрмек қоймаларын, дәріханаларды, фармацевтикалық бөлімшелерді және емдеу кабинеттерінің жабдықтарын төгілетін судан қорғауды қамтамасыз ету;

жүкпалы аурулар бөлімшелерінде өртті жойғаннан кейін медициналық персоналдың нұсқауларын басшылыққа ала отырып, өрт сөндіру бөлімшелерінің жеке құрамын санитарлық өңдеуді ұйымдастыру.";

213-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"213. ӨСБ мектепке дейінгі ұйымдарда және орта білім беру ұйымдарында өртті сөндіру кезінде қажет:

балалардың, қызметкерлердің саны мен жасын анықтау;

ықтимал дүрбелеңнің алдын алу, білім беру ұйымының қызметкерлерімен бірлесіп балаларды, ең алдымен кіші жастағы балаларды жинау орындарына және арнайы жабдықталған орындарға (бар болса) жоспарлы және жылдам эвакуациялауды ұйымдастыру;

бірінші кезекте түтінге ұшыраған мектепке дейінгі ұйымдардың, мектептердің негізгі және қосалқы үй-жайларын тексеру. Балалармен сабаққа арналған жас топтық үй-жайларды (қабылдау бөлмесі, топтық, жатын бөлме, дәретхана), мамандандырылған үй-жайларды (музыка, спорт залдары, ойын залдары), ілеспе үй-жайларды (медициналық, ас блогы, кір жуатын орын, қоймалар, қосалқы үй-жайлар), шкафтарды, кереуеттерді және олардың астында, перделер мен жиһаздардың артында балалар бар-жоғын мұқият тексеру;

бағалы жабдықты қорғауды немесе эвакуациялауды қамтамасыз ету;

білім беру ұйымының басшыларынан тәрбиеленушілерді/білім алушыларды шақыруды жүргізуді талап ету;

балаларды қызмет көрсетуші персоналмен бірлесіп эвакуациялауды жүргізу;

адамдардың үй-жайларда қалмағанын тексеру.";

231 және 232-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"231. Үлкен аудандардағы өрттерде мүмкін:

өрттің бос жерлерге, шатыр материалдарына, жабындардың төменгі беттеріне тез және жасырын таралуы және көп түтін шығару;

ашу бойынша көп еңбекті қажет ететін жұмыстарды жүргізу;

ғимараттың сыртқы кіреберістерінен өрт ошақтарының үлкен қашықтығы;
құрылыс конструкцияларының құлауы.

232. Үлкен аудан жабындарында өрт сөндіру кезінде ӨСБ:

үлкен алаңды жабындарда өртті сөндіру кезінде, өрт сөндіру оқпандарын сөндіруге және қорғауға екі бағытта беру қажет: ғимараттың ішіне және жабынға;

жануды жоюға төменнен стационарлық және тасымалды лафетті оқпандармен, сондай-ақ өрт сөндіргіш заттарды көп шығындайтын қол оқпандармен;

өрт сөндіру кезінде өрт сөндіру құралдарын енгізумен, бір мезгілде терезелердің немесе жарық шамдарының жоғарғы бөліктерін ашып, түтін шығаруды ұйымдастыру;

ішкі өрт крандары және құрғақ құбырлардың болуы мен пайдалану мүмкіндігін анықтау;

өрттің тез таралуы кезінде жабында үзіктер жасау;

бастапқы шекара ретінде отқа төзімді аймақтарды, өртке қарсы қабырғаларды қолдану, осы пункттерде өрт оқпандарының қажетті санын шоғырландыру;

сөндіру процесінде жабын конструкцияларының беріктігіне тұрақты бақылау орнату, жеке құрамды қауіп туралы ескерту, сондай-ақ жабынға және оның астына жеке құрамның шамадан тыс жиналуына жол бермеу қажет."

253-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"Газ сақтау объектілерінде (газ толтыру станцияларында) өрттерді сөндіру кезінде:

алау газдың жануынан қуатты жылулық сәуле шығару;

төгілген конденсатын үстімен тез таралуы;

"от шарының" пайда болуы;

пайда болған газ-ауа қоспаларының жарылыстары;

аппараттар мен құбырлардың деформациясы және жарылуы;

төгілген сұйытылған газды және алауды бір мезгілде сөндірудің қиындығы.

Өрттерді сөндіру бойынша іс-қимылдарды жүргізу кезінде:

жанып жатқан және көршілес ыдыстарда (газгольдерлерде, резервуарларда) сақталатын газдың түрін, желдің бағытын, газ бұлтының таралу жолдарын және пайда болған газдану аймақтарының қауіптілік дәрежесін белгілеу;

өртті сөндіру бойынша жұмыстарды орындау үшін жеке құрамның ең аз санын тарту, қауіпті аймаққа өрт сөндіру бөлімдерінің жеке құрамын, сөндірумен айналыспайтын объектінің қызмет көрсетуші персоналын жібермеу;

осы мақсат үшін объектіні және арнаулы қызмет қызметкерлерін тарта отырып, ықтимал жарылыс радиусын ескере отырып, өрт орнын қауіпсіз қашықтықта қоршауды ұйымдастыру, қажет болған жағдайда адамдарды жақын маңдағы тұрғын үйлер мен объектілерден эвакуациялауды ұйымдастыру;

бар болса жанып жатқан изотермиялық резервуарлардағы стационарлық суару жүйесінің жұмыс қабілеттілігін анықтау;

резервуарлар тобының үйіндісінің биіктігі мен күйін анықтау;

өртке қарсы су құбырындағы судың қысымын және су перделерін жасау үшін бүріккіш саптамалары бар лафет оқпандарын пайдалану үшін оны ұлғайту мүмкіндігін анықтау;

объектінің өкілдерін жедел штаб құрамына енгізе отырып, құру;

объектінің объекті авариялық қызметімен, қаланың газ қызметімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

объектінің объекті сондай-ақ өрт күзетінің арнайы тағайындалған қызметкерлерінің жеке және көмегімен еңбекті қорғаудың қажетті талаптарының орындалуын қамтамасыз ету шараларын қабылдау;

қажетті су шығынын қамтамасыз етуге, тыныс алу органдарын қорғау құралдарының болуына, күштер мен құралдар резервін орналастыруға және қалыптастыруға жауапты тыл бастығын тағайындау.";

мынадай мазмұндағы 253-1-тармақпен толықтырылсын:

"253-1. Оқшаулау жану СКГ үшін және өнімнің күйіп кетуіне қауіпсіз жағдай жасау үшін МӨҚК бөлімшелері қажет:

шұғыл шараларды қабылдауға міндетті тоқтату бойынша берілген өнімнің жану, жабуға келтірілген құбырлар және айдау мүмкіндігінше өнім резервтік сыйымдылықтар;

бұғаз аймағын шектеу;

қысымдағы аппараттар мен құбырларды анықтау және олардың деформациясы мен жарылуын болдырмау үшін шаралар қабылдау;

жанып жатқан көршілес резервуарлар мен басқа да сыйымдылықтар мен құрылыстарды қорғау үшін өрт оқпандары мен жүйелерін үздіксіз сумен жабдықтауды қамтамасыз ету, бекіту арматурасы мен фланецті қосылыстарды қорғауға ерекше назар аудару;

объектінің стационарлық жүйелерін тарту;

жел жағында төгілген және жанып жатқан газды өрт сөндіргіш ұнтақпен, төмен және орташа көбейтілген көбікпен сөндіруге;

факельді жануы тасқынды өткен соң өрт сөндіргіш ұнтақтар таратылсын, газ-су ағындары, көбік, бүріккіш және жинақы су ағындары;

бөшкелер мен техниканы жылу сәулесінен қорғау үшін жылу шағылыстыратын костюмдер мен су перделерін пайдалану;

қорғалатын объектінің алдына жалын майданынан 1,5 м жақын емес су перделерін орнату (ағындарды беру жұмыс қысымы 0,6 МПа, көкжиекке 50° бұрышпен жүзеге асырылады);

жауынгерлік міндеттерді орындау процесінде жоғары температура аймағында жеке құрамның ауысымдық жұмысын және суаруды ұйымдастыру;

өрт қауіпті аймақтарда техниканың жұмыс істеуіне жол бермей, газдану аймақтарының шекараларын айқындау. Жедел штабтың өкімі бойынша ғана қауіпті

аймақтарда қозғалуға жол бере отырып, белгілер мен бекеттерді орнатуды ұйымдастыру;

күштер мен құралдардың резервін қауіпсіз қашықтықта орналастыру;

мүмкіндігінше қызмет көрсетуші персоналдың көмегімен газдарды жанып жатқан және көршілес резервуарлардан бос резервуарларға ауыстыруды немесе резервуарлардағы қысымды төмендету мақсатында газды алауға шығаруды ұйымдастыру;

резервуарларды босату кезінде инертті газдармен немесе бумен толтыруға, босатылған ыдыстарды оларды инертті газдармен немесе бумен толтырмай салқындатуға болмайды.

СКГ - ны сөндіру кезінде резервуарларда судың көп шығыны бар қолмен өрт оқпандарын беру, жанып жатқан және көршілес ыдыстар мен құбырларды салқындату үшін стационарлық лафеттік қондырғылар мен суару жүйелерін пайдалану қажет. Мүмкіндігінше газдарды жанып жатқан және көршілес ыдыстардан бос ыдыстарға ауыстыруды қамтамасыз ету немесе ыдыстардағы қысымды төмендету мақсатында газды алауға шығару.

Сыйымдылықтарды босату кезінде мүмкіндігінше оларды инертті газбен толтыру.";

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 және 8, - қосымшалар осы бұйрыққа сәйкес 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 және 8-қосымшаға жаңа редакцияда жазылсын;

осы бұйрыққа 9, 10, 11, 12-қосымшаларға сәйкес 9, 10, 11 және 12-қосымшалармен толықтырылсын

2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Заң департаментіне осы тармақтың 1), 2), 3) және 4) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі*

Ю. Ильин

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Ауыл шаруашылығы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Оқу-ағарту министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Энергетика министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Қорғаныс министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Ұлттық қауіпсіздік комитеті

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
1 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 1-қосымша

Автоцистернадағы бөлімшенің өрт сөндіру есептобының негізгі міндеттерінің шамамен тәбілі

Өрт сөндіру есептобының құрамы	Кезекшілікке түскен кезде қабылданатын өрт-техникалық жарак	Бастапқы дабыл әрекеттері	Жұмыс кезінде есептоптың негізгі міндеттері
Бөлімше командирі	Алып жүретін радиостанцияны, бейнетіркегішті (экшн-камераны), электр шамдарды, планшетті және су көздерінің анықтамалығын, тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары (бұдан әрі – ТОЖҚК), резервтік ТОЖҚК, құтқару арқанын, тасымалды және тасымалданатын мотопомпаларды, электр генераторларын, гидравликалық жетегі б а р механикаландырылған	Жауынгерлік киімдер мен құрал-жабдықтарды киеді, жолдама, жедел жоспар немесе карточка алады, жеке құрамның автомобильге отыруын қадағалайды, жүргізушінің жанындағы кабинаға отырады, мекенжайын жариялайды және шығуға команда береді, анықтамалық бойынша жақын су	Адамдарды құтқару, өртті сөндіру және мүлікті эвакуациялау жөніндегі бөлімшенің жұмысына басшылық жасайды, барлау жүргізеді, газ-түтіннен қорғау қызметі (бұдан әрі – ГТҚК) буынын басқарады, өрт гидрантына

	<p>құрал-саймандарды (көздерінің орналасуын сорғы станциялары, нақтылайды, қайшылар, қысқыш және бейнетіркегішті (көтергіш құрылғылар, экшн-камераны) қосады. домкраттар), пневможетегі бар қабылдайды (пневмодомкраттар, баллондар).</p>	<p>автоцистернаны (бұдан әрі – АЦ) орнатады.</p>	
<p>№ 1 өрт сөндіруші – құтқарушы (аға өрт сөндіруші-құтқарушы)</p>	<p>Барлық оқпан түрлерін, тасымалданатын лафеттік оқпанды, электр жетегі бар (электр ара), мото жетегі бар (бензинді кескіш, бензинмоторлы ара және т.б.) электр қорғау құралдарын (резеңке диэлектрлік қолғаптар, электр сымдарын кесетін оқшауланған тұтқасымен қайшылар, резеңке диэлектрлік галоштарды (ботылар), резеңке диэлектрлік кілемшелерді, тасымалданатын жерге тұйықтағыштар) қабылдайды, ТОЖҚҚ.</p>	<p>Жауынгерлік киім мен құрал-жабдықты киеді, гараж есігін ашады, автомобильге сол жақтан отырады, оқпанды, құтқару арқанын, жеңқұбырлық кідірісті және шамды алады (түнде).</p>	<p>Магистральдық немесе жұмыс желісін салады, оқпанмен жұмыс істейді, адамдарды құтқару, конструкцияларды ашу және бөлшектеу жұмыстарын орындайды.</p>
<p>№ 2 өрт сөндіруші-құтқарушы</p>	<p>d-51, 66, 77 мм қысым жеңқұбырларын, жеңқұбыр кідірістерін және қысқыштарды қабылдайды. Жылу шағылыстыратын костюм , химиялық қорғау костюмі, "Л-1" үлгісіндегі жеңіл қорғаныш костюмі, құтқару жамылғысы, отқа төзімді кенеп, ТОЖҚҚ.</p>	<p>Жауынгерлік киім мен құрал-жабдықты киеді, гараж есігін ашады, көліктің оң жағына отырады, оқпан, шам (түнде) киеді және жеңқұбырлық кідірісті алады.</p>	<p>Магистральды немесе жұмыс желісін салады, оқпанмен жұмыс істейді. № 3 өрт сөндірушімен жылжымалы 3 иінді баспалдағын тасымалдайды және орнатады, электр сымдарын кесуге арналған құрал-саймандармен жұмыс істейді, адамдарды құтқару, конструкцияларды ашу және бөлшектеу жұмыстарын орындайды.</p>
	<p>Барлық баспалдақтарды, қ о л механикаландырылмаған құрал-сайманды (багралар, сүймендер, балталар, аралар, күректер, шанышқылар, ілмек, шелек, "Бұзақы"</p>		<p>Магистральдық желіні салуға көмектеседі, № 2 өрт сөндірушімен тармақталуды орнатады, 3 иінді баспалдағын тасымалдайды және</p>

<p>№ 3 өрт сөндіруші-құтқарушы</p>	<p>сүймені, шелек, қайла, балға), жол шпатын, қауіпсіздік бекетінің чемоданын (ілінісу-арқанын, ГТКҚ буындарының жұмысын есепке алу журналы, фонарь, сағат, сигнализаторлар және т. б.) қабылдайды, құтқару қалпақшасы, ТОЖҚҚ.</p>	<p>Ол жауынгерлік киім мен –құрал-жабдықты киіп, сол жақта екінші болып (автомобильге отырады және оқпанды алады.</p>	<p>орнатады, қауіпсіздік бекетінде қалады, қарапайым құралдармен жұмыс істейді, конструкцияларды бөлшектейді, адамдарды эвакуациялайды, жұмыс орнын жарықтандырады, оқпанмен жұмыс істейді,</p>
<p>№ 4 өрт сөндіруші-құтқарушы</p>	<p>Сорғыш және қысымды-сорғыш жеңқұбырларын, сорғыш торын, су жинағышты, өрт гидранттардан (бұдан әрі - ӨГ) жұмыс істеу үшін ұзындығы 4,5 м d-77 мм қысымды жеңқұбырларын, өтпелі бастиектерді, өрт бағанасын, гидроэлеваторды, тармақталуды, гидранттарды ашуға арналған кілтін, ӨГ құдығының қақпағын ашуға арналған ілгекті, сорғыш жеңқұбырлары мен қысымды қосуға арналған кілттерді, жеңқұбырлық көпірлерді қабылдайды, ТОЖҚҚ.</p>	<p>Жауынгерлік киім мен құрал-жабдықты киіп оң жақтағы екінші болып автомобильге отырады және жеңқұбыр кідірісін алады.</p>	<p>Жүргізушімен бірге көлікті су көзіне орнатады, магистральдық желі салады, тармақталуда жұмыс істейді, адамдарды құтқарады, конструкцияларды ашу және бөлшектеу бойынша жұмыстарды орындайды, жеңқұбырлық көпірлер орнатады, эжектор (гидроэлеватор) орнатады.</p>
<p>ПА жүргізуші-қызметкері (ПА аға жүргізуші- қызметкері, ПА жүргізу жөніндегі аға нұсқаушы)</p>	<p>Автомобильді (қозғалтқыш, қоректендіру, майлау, салқындату, ілінісу, электр жабдықтары, басқару механизмдері, қуат беру және жүріс бөлігі, шанақ, жақтау және өрік, өрт сорғысы жүйесі), жүргізуші құрал-сайманын, медициналық дәрі қобдишасын, автомобиль радиостанциясын, сүйреу кәбілін, дәнекерлеу шамын, аунауға қарсы тіректерді, авариялық тоқтату белгісін, жарықтандыру дінгектерін, қызмет көрсетуге арналған</p>	<p>Автомобильге отырады, қозғалтқышты іске қосады, артқы көру айналары арқылы шығу кезінде кедергілердің жоқтығына көз жеткізеді, бейнетіркегішті (экшн-камера) қосады, бөлім командирінің (қарауыл бастығының, аға инженердің) нұсқауы</p>	<p>№ 4 өрт сөндірушімен автомобильді су көзіне орнатады, қозғалтқыштың жұмысын сорғыға ауыстырады, сорғыда жұмыс істейді, жеңқұбырға су (көбік түзгіш) үздіксіз</p>

	<p>құрал-саймандар жиынтығы, жүргізушінің шағылыстыратын кеудешесі, бейнетіркегіш (экшн-камера), жанар-жағармай материалдары (бұдан әрі – ЖЖМ), су мен көбіктендіргіштің бар-жоғын, өрт сөндіргішті қабылдайды.</p>	<p>бойынша гараждан шығады.</p>	<p>жеткізілуін қамтамасыз етеді, өртте техникалық қызмет көрсетеді.</p>
--	---	---------------------------------	---

Өрт мотоцикліндегі өрт сөндіру есептобының негізгі міндеттерінің шамамен тәбілі

Өрт сөндіру есептобының құрамы	Кезекшілікке түскен кезде қабылданатын өрт-техникалық жарак	Бастапқы дабыл әрекеттері	Жұмыс кезінде есептоптың негізгі міндеттері
<p>№1 өрт сөндіруші-мотоциклист</p>	<p>Байланыс және сигнализация құралдарын, өрт сөндірудің аспалы қондырғыларын, гидравликалық авариялық-құтқару құралдарын, өрт сөндіргіштерді, алғашқы медициналық көмек дәрі қобдишасын, құтқару арқанын, балтаны, электр сымдарын кесуге арналған қайшыларды, "Бұзакы" сүймендерін, шамды, құтқару қалпағын, сигнал-дауыс зорайтқыш құрылғы (бұдан әрі – СДЗК), GPS-навигацияны, өрт мотоциклін және оған техникалық қызмет көрсету</p>	<p>Арнайы киім мен құрал-жабдықты киеді, шығу үшін жолдама алады, Өрт мотоцикліне отырады, қозғалтқышты іске қосады, бейнетіркегішті (экшн-камераны) қосады, №2 өрт мотоциклистің дайындығы бойынша гараждан шығады.</p>	<p>Өзімен бірге "Бұзакы" сүйменін, шамды, радиостанцияны және құтқару қалпағын алады. Аға лауазымды адамдар шақырту (өрт) орнына келгенге дейін адамдарды құтқару және эвакуациялау, өртті сөндіру және мүлікті эвакуациялау, жол көлік оқиғасында зардап шеккендерді блоктан шығару жөніндегі жұмысты басқарады және орындайды, барлау жүргізеді және жағдайды бағалайды, күштер мен құралдардың шешуші бағыты мен қажетті санын айқындайды, ақпаратты күштер мен құралдарды жедел басқару орталығына немесе байланыс пунктіне береді. Есіктерді ашу және конструкцияларды бөлшектеу жұмыстарын жүргізеді.</p>
	<p>зорайтқыш құрылғы (бұдан әрі – СДЗК), GPS-навигацияны, өрт мотоциклін және оған техникалық қызмет көрсету</p>		<p>Өзімен бірге құтқару арқанын, радиостанцияны, құтқару қалпағын, гидравликалық авариялық-құтқару құрал-сайманын алады.</p>

№2 өрт сөндіруші-мотоциклист	күрал-саймандарын қабылдайды.	Арнайы киім мен күрал-жабдықты киеді, гараж есігін ашады, өрт мотоцикліне отырады, қозғалтқышты іске қосады, бейнетіркегіш (экшн-камера) қосады, дайындық туралы хабарлайды және №1 өрт мотоциклистің соңынан ереді.	№1 өрт сөндіруші-құтқарушы мотоциклистпен бірге барлау жүргізеді, адамдарды құтқару, өрт сөндіру рюкзактарымен өрттерді сөндіру, есіктерді ашу және конструкцияларды бөлшектеу, жол көлік оқиғасында зардап шеккендерді блоктан шығару бойынша жұмыстарды орындайды және зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетеді.
------------------------------	-------------------------------	--	--

ескертпе: Мотоцикл экипажының кезекшілігіне түсу тәртібі "Өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі" мемлекеттік мекемесі бастығының бұйрығымен айқындалады. Кезекшілікке түсу екі экипаждың есептобымен жүзеге асырылады, бұл ретте мотоцикл экипажы кезекшілік кезеңінде қала көшелеріне берілген маршрут бойынша патрульдеу жүргізеді және өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысады.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
2 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 2-қосымша

№ _____ өрт сөндіру бөлімінің (мамандандырылған өрт сөндіру бөлімінің) кезекші карауылының _____ өртке шығу Жолдамасы

1. Шақыру объектісінің мекенжайы _____
2. Объектінің атауы _____
3. Объектінің орналасқан орны туралы өзге де мәліметтер (қажет болған жағдайда толтырылады) _____
4. Не жанды және қайда жанды (немесе төтенше жағдай туралы өзге мәліметтер) _____
5. Төтенше жағдай қай қабатта (немесе жертөледе) _____
6. Ғимарат қанша қабатты (немесе биіктігі) _____
7. Адамдарға қатердің болуы _____
8. Хабарлаған адамның тегі, телефон № және мекенжайы _____
9. ТЖ туралы хабарламаны қабылдау уақыты _____ сағ. _____ мин.

10. Өрт сөндіру бөліміне (мамнандырылған өрт сөндіру бөліміне) келу уақыты ____ сағ. ____ мин.

_____ кезекші диспетчердің (радиотелефонистің) қолы, аты-жөні

20__ ж. " ____ " _____

Ескертпе: Не жанып жатқаны туралы мағлұматтың және мәлімдеуші туралы мәліметтің

болмауы қарауылдың өртке шығуын тоқтатпайды.

Жолдама бөлімшенің барлық аумақтан тыс шығуларына жазылады.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
3 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 3-қосымша

1-тарау. Берілетін өрт сөндіргіш заттардың кестелері, физика-химиялық қасиеттері 1-бөлім. Заттар мен материалдарды сөндіру үшін қолданылатын өрт-сөндіргіш құралдары

1-кесте

1	Салқындатқыш өрт сөндіргіштер	су, суландырғышы бар су ерітіндісі, қатты көмірқышқыл газы (қар тәрізді көмірқышқыл газы), тұздардың сулы ерітінділері
2	Оқшаулаудың өрт сөндіру құралдары	- өрт-сөндіргіш көбіктер: химиялық, ауа-механикалық; өрт сөндіргіш ұнтақ құрамдары (ӨСҰ); - ПС, ПСБ-3, СИ-2, П-1А; - жанбайтын сусымалы заттар: құм, жер, кождар, ағындар, графит; - парақ материалдары, жамылғылар, қалқандар
3	Сұйылтатын өрт сөндіргіштер	инертті газдар: көмірқышқыл газы, азот, аргон, түтін газдары, су буы, жұқа бүріккіш су, газ-су қоспалары, ЖЗ жарылыс өнімдері, көмірсутектердің ыдырауынан пайда болатын ұшпа ингибиторлар
4	Өрт-сөндіргіш құралдары, химиялық тежеу реакциясы жану	галоид-көмірсутектер, бромды этил, хладондар 114В2 (тетрафтордидибромэтан) және 13в1 (трифторбромэтан); галоид-көмірсутектер негізіндегі құрамдар 3,5; 4НД; 7; БМ, БФ-1, БФ-2; су-брометил ерітінділері (

эмульсиялар); өрт сөндіретін ұнтақты құрамдар

2-бөлім. Сөндіру кезінде су мен оның негізінде басқа да өрт сөндіргіш құралдарын қолдану қауіпті заттар мен материалдар

2-кесте

Р/с №	Зат, материал	Қауіптілік дәрежесі
1.	Қорғасын азиді	ылғалдылық 30%-ға дейін артқан кезде жарылады
2.	Алюминий, магний, мырыш, мырыш шаңы	жану кезінде бүлініп кететін суды оттегі мен сутегі
3.	Битум	су беру, тасталуына жинақы ағыс және күшейту, жануға әкеледі
4.	Сілтілі және сілтілі жер металдарының гидридтері	олар сутектің бөлінуімен сумен әрекеттеседі, жарылыс болуы мүмкін
5.	Натрий гидросульфиті	су ағынының әсерінен өздігінен жанады
6.	Шартылдауық сынап	су ағынының соққысынан жарылады
7.	Кремнийлі темір (ферросилиций)	ауада өздігінен тұтанатын фосфорлы сутегі бөлінеді
8.	Кальций және натрий (фосфорлы)	олар сумен әрекеттесіп, ауада өздігінен тұтанатын фосфорлы сутекті шығарады
9.	Калий, кальций, натрий, рубидий, металл цезий	сутектің бөлінуімен сумен әрекеттеседі, жарылыс болуы мүмкін
10.	Калий және натрий (пероксид)	су кірген кезде жанудың жоғарылауымен жарылғыш шығарындылар болуы мүмкін.
11.	Алюминий, барий және кальций карбидтері	жанғыш газдардың бөлінуімен ыдырайды, жарылыс болуы мүмкін
12.	Сілтілік металл карбидтері	сумен байланыста болған кезде олар жарылып кетеді
13.	Магний және оның қорытпалары	жану кезінде су сутегі мен оттегіге ыдырайды
14.	Натрий күкірт және гидросерқышқыл	ол қатты қызады (4000С-тан жоғары), жанғыш заттардың өртенуіне, сондай-ақ теріге тиген кезде күйікке әкелуі мүмкін, жазылуы қиын жаралармен бірге жүреді
15.	Сөндірілмеген әк	сумен әрекеттесіп көп жылу шығарады
16.	Нитроглицерин	су ағынының әсерінен жарылады

17.	Селитра	беру ағыс судың еру әкеледі қуатты взрывообразному тасталуына күшейту жану
18.	Күкірт ангидридi	су тиген кезде жарылғыш шығарындылар болуы мүмкін
19.	Сесквилхлорид	жарылыс жасау үшін сумен әрекеттеседі
20.	Силаны	олар сумен әрекеттесіп, ауада өздігінен тұтанатын сутегі кремнийін шығарады
21.	Термит, титан және оның қорытпалары, тетрахлоридті титан , электрон	олар сумен әрекеттесіп, көп мөлшерде жылу шығарады, суды оттегі мен сутекке ыдыратады
22.	Триэтилалюминий және хлорсульфон қышқылы	жарылыс жасау үшін сумен әрекеттесіңіз
23.	Натрий цианиді	жанғыш емес, өртті сөндіру кезінде гидроциан қышқылы (цианид сутегі) бөлінуі мүмкін. Сөндіру кезінде ұнтақты өрт сөндіру құралдарын қолдану.

3-бөлім. Түрлі заттар мен материалдардың өрттерін сөндіру кезінде қолдануға рұқсат етілетін өрт-сөндіргіш құралдары

3-кесте

Р/с №	Жанғыш зат және материал	Қолдануға рұқсат етілген өрт-сөндіргіш құралдары
1.	Азот қышқылы	Су, әк, ингибиторлар
2.	Калий азот қышқылы және натрий	Су, ӨСҰ ингибиторлары, инертті газдар
3.	Алюминий ұнтағы (ұнтақ)	Ингибиторлар, құрғақ құм, асбест
4.	Аммиак	Су буы
5.	Амилацетат	Көбік, ӨСҰ, инертті газдар, ингибиторлар, құм
6.	Аммоний азот қышқылы және марганец қышқылы	Су, ингибиторлар
7.	Анилин	Көбік, ӨСҰ, ингибиторлар, инертті газдар, құм
8.	Асфальт	Кез келген агрегаттық күйдегі су, көбік
9.	Ацетилен	Су буы
10.	Ацетон	Химиялық көбік, ПО-1С негізіндегі ауа механикалық көбік, ингибиторлар, инертті газдар, су буы
11.	Аммонит	Су, сулағыштардың сулы ерітінділері

12.	Бензол	Көбік, ингибиторлар, инертті газдар
13.	Бром	Каустикалық сілтілік ерітінділер
14.	Бром ацетилен	Инертті газдар
15.	Қағаз	Кез келген өрт сөндіргіштер жарамды
16.	Оқ-дәрілер, қатарлардағы жарылғыш заттар	Жұқа шашыратылған су
17.	Вазелин	Көбік, ӨСҰ, бүріккіш су, құм
18.	Талшық (вискоза және лавсан)	Су, сулағыштардың сулы ерітінділері, көбік
19.	Сутегі	Су буы, инертті газдар
20.	Сутегі пероксиді	Су
21.	Гудрон	Кез келген агрегаттық күйдегі су, көбік, ОПС
22.	Гексаметилентетрамин	Су, сулағыштардың сулы ерітінділері
23.	Граммонит	Су, сулағыштардың сулы ерітінділері
24.	Ағаш	Кез келген өрт сөндіргіштер жарамды
25.	Калий металлический	ӨСҰ, ингибиторлар, құрғақ құм
26.	Кальций	ӨСҰ, ингибиторлар, құрғақ құм, сода күлі
27.	Камфара	Су, ӨСҰ, құм
28.	Кальций карбиді	ӨСҰ, құрғақ құм, ингибиторлар
29.	Резеңке	Су, сулағыштардың сулы ерітінділері
30.	Резеңке желім	Бүріккіш су, көбік, ӨСҰ, инертті газдар, ингибиторлар
31.	Коллодий	Көбік, ӨСҰ, құм
32.	Магний	ӨСҰ, құрғақ графит, сода күлі
33.	Метан	Су буы, инертті газдар
34.	Аммиак, кальций, натрий нитраты	Су, ӨСҰ
35.	Металл натрий	ӨСҰ, ингибиторлар, құрғақ құм, кальцийленген су
36.	Нафталин	Бүріккіш су, көбік, ӨСҰ, инертті газдар
37.	Мұнай және мұнай өнімдері: бензин, керосин, мазуттар, майлар, дизель отыны және басқалар, кептіру майы, өсімдік майлары	Көбік, ӨСҰ, жұқа бүріккіш су
38.	Парафин	Кез келген агрегаттық күйдегі су, ӨСҰ, көбік, құм, инертті газдар
39.	Пластмасса	Судың мол мөлшері, ӨСҰ

40.	Резеңке және резеңке техникалық бұйымдар	Су, суландырғыштардың сулы ерітінділері, ӨСҰ, көбік
41.	Күйе	Бүріккіш су, сулағыштардың сулы ерітінділері, көбік
42.	Шөп, сабан	Кез келген агрегаттық күйдегі су, сулағыштардың сулы ерітінділері, көбік
43.	Күкірт	Су, көбік, ӨСҰ, дымқыл құм
44.	Күкіртсутек	Су буы, инертті газдар, ингибиторлар
45.	Күкіртті көміртек	Кез келген агрегаттық күйдегі су, көбік, су буы, ӨСҰ
46.	Скипидар	Көбік, ӨСҰ, жұқа бүріккіш су
47.	Этил спирті	Алкогольді 70%-ға дейін алдын ала сұйылтумен ПО-1С негізіндегі химиялық көбік, орташа еселік ауа-механикалық көбік, спиртті 50% - ға дейін алдын ала сұйылтумен басқа көбік түзгіштер негізінде орташа еселік ауа-механикалық көбік, ӨСҰ, ингибиторлар, спиртті 28% жанбайтын концентрацияға дейін сұйылтумен қарапайым су
48.	Табак	Кез келген агрегаттық күйдегі су
49.	Термит	Су, ӨСҰ, құм
50.	Толь	Кез келген өрт сөндіргіштер жарамды
51.	Тротил	Су, сулағыштардың сулы ерітінділері
52.	Тас көмір	Кез келген агрегаттық күйдегі су, сулы ерітінділер, сулағыштар, көбіктер
53.	Ұнтақ көмір	Бүріккіш су, сулағыштардың сулы ерітінділері, көбік
54.	Сірке қышқылы	Бүріккіш су, ӨСҰ, көбік, инертті газдар
55.	Фосфор қызыл және сары, формальдегид	Су, ӨСҰ, дымқыл құм, көбік, инертті газ, ингибиторлар
56.	Фтор	Инертті газдар
57.	Хлор	Су буы, инертті газдар
58.	Целлулоид	Судың мол мөлшері, ӨСҰ
59.	Целлофан	Су
60.	Мырыш шаңы	ӨСҰ, құм, ингибиторлар, жанбайтын газдар
61.	Мақта	Су, сулағыштардың сулы ерітінділері, көбік

62.	Электрон	ОПС, құрғақ құм
63.	Этилен	Инертті газдар, ингибиторлар
64.	Этил эфирі	Көбік, ӨСҰ, ингибиторлар
Ядохимикаты:		
65.	Гексохлоран 16%-ті	Жұқа шашыратылған су
66.	ДНОК 40%-ті	Судың көп мөлшері, препараттың кебуіне жол берілмейді
67.	Дихлорэтан (техникалық)	Жұқа шашыратылған су, көбік
68.	Карбофос 30%-ті	Жұқа бүріккіш су, ылғалдандырғыштардың сулы ерітінділері, көбік
69.	Метафос 30%-ті	Су, көбік
70.	Метилмеркаптофос 30%-ті	Бүріккіш су, көбік
71.	Севин 85%-ті	Көбік
72.	Фозалон 35%-ті	ӨСҰ, көбік, инертті газдар
73.	Хлорпикрин	Көбік, сулағыштардың сулы ерітінділері
74.	Техникалық хлорофос 80% - ті	Су, көбік
75.	ТМТД 80%- ті	Бүріккіш су, көбік
76.	Цинеб 80%- ті	Көбік, ӨСҰ
77.	Бутифос 70%- ті	Бүріккіш су
78.	2,4 – Д бутил эфирі 34 – 72%- ті	Жұқа шашыратылған су, көбік, инертті газдар
79.	Дихлормочевина 50%- ті	Су
80.	Линурон 50%- ті	Көбік
81.	Суркопур 36%- ті	ӨСҰ, бүріккіш су, көбік
82.	Симазин 50%- ті	Бүріккіш су
83.	Кальций цианамиді	ӨСҰ, құм, инертті газдар

2-тарау. Жанудың таралу жылдамдығы

1-бөлім. Жанудың таралу жылдамдығы (ғимараттар)

4-кесте

1.	Әкімшілік ғимараттар	1,0-1,5
2.	Кітапханалар, кітап қоймалары, мұрағат қоймалары	0,5-1,0
3.	Ағаш өңдеу кәсіпорындары:	
4.	Ағаш кесетін цехтар (отқа төзімділігі I, II, III дәрежелі ғимараттар)	1,0-3,0
5.	дәл сол, IV және V дәрежелі отқа төзімді ғимараттар	2,0-5,0
6.	Кептіргіштер	2,0-2,5

7.	Сатып алу цехтары	1,0-1,5
8.	Фанера өндірісі	0,8-1,5
9.	Басқа цехтардың үй-жайлары	0,8-1,5
10.	Тұрғын үйлер	0,5-0,8
11.	Дәліздер мен галереялар	4,0-5,0
12.	Кәбілдік құрылыстар (кәбілдерді жағу)	0,8-1,1
13.	Мұражайлар мен көрмелер	1,0-1,5
14.	Тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындары :	
15.	Тоқыма өндірісінің үй-жайлары	0,5-1,0
16.	конструкцияларда шаң қабаты болған кезде де солай болады	1,0-2,0
17.	Босатылған күйдегі талшықты материалдар	7,0-8,0
18.	Үлкен алаңдағы цехтардың жанғыш жабындары	1,7-3,2
19.	Шатырлар мен шатырлардың жанғыш конструкциялары	1,5-2,0
20.	Былғары зауыттарының кептіру бөлімдері	1,5-2,2
21.	қоймалар:	
22.	Шымтезек үйінділерінде	0,8-1,0
23.	Зығыр талшықтары	3,0-5,6
24.	Тоқыма бұйымдары	0,3-0,4
25.	Орамдағы қағаздар	0,2-0,3
26.	Ғимараттардағы резеңке-техникалық бұйымдар	0,4-1,0
27.	Резеңке техникалық бұйымдар (ашық алаңдағы қатарлар)	1,0-1,2
28.	резеңке	0,6-1,0
29.	Ағаш кесу:	
30.	Қатарлардағы дөңгелек орман	0,4-1,0
31.	Ылғалдылық кезіндегі қатарлардағы ағаш (тақталар) ,%:	
32.	16 дейін	4,0
33.	16-18	2,3
34.	18-20	1,6
35.	20-30	1,2
36.	30-дан астам	1,0
37.	Ылғалдылық кезіндегі баланстық ағаш үйіндісі, %:	
38.	40 дейін	0,6-1,0
39.	40-дан астам	0,15-0,2

40.	Ауылдық елді мекендер:	
41.	V дәрежелі ғимараттардың отқа төзімділігі, құрғақ ауа-райы және қатты желдің тығыз құрылысы бар тұрғын үй аймағы	20-25
42.	Ғимараттардың шатырлары	2,0-4,0
43.	Мал шаруашылығы үй-жайларындағы қоқыс	1,5-4,0
44.	Театрлар мен мәдениет сарайлары (көріністер)	1,0-3,0
45.	Баспаханалар	0,5-0,8
46.	Сауда кәсіпорындары, тауарлық құндылықтар қоймалары мен базалары	0,5-1,2
47.	Тоңазытқыштар	0,5-0,7
48.	Мектептер, емдеу мекемелері:	
49.	I және II дәрежелі отқа төзімді ғимараттар	0,6-1,0
50.	III және IV	2,0-3,0

2-бөлім. Жанудың таралу жылдамдығы (орман алқаптары)

5-кесте

Р/с №	Орман алқаптары (желдің жылдамдығы 7-10 м/с және ылғалдылығы 40%)	
1.	рада-сфагнум қарағайы	1,4 дейін
2.	долгомошник және зеленомошник шыршалары	>4,2
3.	жасыл қарағай (жидек)	>14,2
4.	қарағай-бор-белмошник	>18,0
5.	Жоғары өрттер мен желдің жылдамдығы кезіндегі өсімдіктер, орман қоқысы, өскіндер, сүрекіндер, м/с:	
6.	8...9	>42
7.	10...12	>83
8.	Сол сияқты, желдің жылдамдығы кезінде қапталдағы және артқы жағындағы жиек бойынша, м/с:	
9.	8...9	4-7
10.	10...12	8-14
11.	Желдің жылдамдығы кезінде фрезерлік шымтезек (олжа алқаптарында), м/с:	
12.	10...14	8,0-10
13.	18...20	18-20

3-бөлім. Көліктің жануының таралу жылдамдығы

6-кесте

--	--

1.	Көлік объектілері:	
2.	гараждар, трамвай және троллейбус деполары	0,5-1,0
3.	ангарларды жөндеу залдары	1,0-1,5
4.	Теңіз және өзен кемелері	
5.	ішкі өрт кезінде жанатын қондырма	1,2-2,7
6.	сыртқы өртте де солай	2,0-6,0
7.	синтетикалық әрлеу және ашық саңылаулар болған кезде ішкі өрттер	1,0-2,0

3-тарау. Қарқындылығы (су)

1-бөлім. Өртті сөндіру кезінде су беру қарқындылығы, л/(м²с)

7-кесте

Р/с №	Ғимараттар мен құрылыстар	
1.	Әкімшілік ғимараттар:	
2.	I және III дәрежелі отқа төзімділік	0,06
3.	IV	0,10
4.	V	0,15
5.	Жертөле үй-жайлары	0,10
6.	Шатыр үй-жайлары	0,10
7.	Ангарлар, гараждар, шеберханалар, трамвай және троллейбус деполары	0,20
8.	Ауруханалар	0,10
9.	Тұрғын үйлер мен қосалқы ғимараттар:	
10.	I және III дәрежелі отқа төзімділік	0,06
11.	IV	0,10
12.	V	0,15
13.	Жертөле үй-жайлары	0,15
14.	Шатыр үй-жайлары	0,15
15.	Мал шаруашылығы ғимараттары:	
16.	I және III дәрежелі отқа төзімділік	0,10
17.	IV	0,15
18.	V	0,20
19.	Мәдени-ойын-сауық мекемелері (театрлар, кинотеатрлар, клубтар, мәдениет сарайлары):	
20.	Сахна	0,20
21.	Көрермендер залы	0,15
22.	Қосалқы үй-жайлар	0,15
23.	Диірмендер мен элеваторлар	0,14

24.	Өндірістік ғимараттар:	
25.	Ғимараттарда өндіріс санаты бар учаскелер мен цехтар:	
26.	I және III дәрежелі отқа төзімділік	0,15
27.	III	0,20
28.	IV-V	0,25
29.	Бояу цехтары	0,20
30.	Жертөле үй-жайлары	0,30
31.	Шатыр үй-жайлары	0,15
32.	Өндірістік ғимараттардағы үлкен аумақтардың жанғыш жабындары:	
33.	Ғимарат ішінде төменнен сөндіру кезінде	0,15
34.	Жабынның сыртынан	0,08
35.	Өрттің өршуі кезінде	0,15
36.	Салынып жатқан ғимараттар	0,10
37.	Сауда кәсіпорындары және тауарлық-материалдық құндылықтар қоймалары	0,20
38.	Тоңазытқыштар	0,10
39.	Электр станциялары мен қосалқы станциялар:	
40.	Кәбілдік туннельдер мен жартылай қабаттар (бүріккіш сумен жабдықтау)	0,20
41.	Машина залдары мен қазандық бөлімшелері	0,20
42.	Жанармай беру галереялары	0,10
43.	Трансформаторлар, реакторлар, май ажыратқыштары (бүріккіш сумен жабдықтау)	0,10

8-кесте

Р/с №	Көлік құралдары	
1.	Ашық автотұрақтардағы автомобильдер, трамвайлар, троллейбустар	0,10
2.	Ұшақтар мен тікұшақтар:	
3.	Ішкі әрлеу (бүріккіш сумен қамтамасыз ету кезінде)	0,08
4.	Магний қорытпалары бар конструкциялар	0,25
5.	Корпус	0,15
6.	Кемелер (кұрғақ жүк және жолаушылар):	
7.	Қатты және бүріккіш ағындарды беру кезінде қондырмалар (ішкі және сыртқы өрттер)	0,20
8.	Ұстамалар	0,20

9-кесте

--	--	--

Р/с №	Қатты материалдар	
1.	Босатылған қағаз	0,30
2.	Ағаш	
3.	ылғалдылық кезіндегі баланстық, %	
4.	40...50	0,20
5.	40-тан аз	0,50
6.	ылғалдылық кезінде 1 топ шегіндегі қатарлардағы ағаш, %	
7.	8...14	0,45
8.	20...30	0,30
9.	30 жоғары	0,20
10.	бір топтағы қатарлардағы дөңгелек орман	0,35
11.	ылғалдылығы 30-50% болатын үйінділердегі ағаш жоңқалары	0,10
12.	Резеңке (табиғи немесе жасанды), резеңке және резеңке техникалық бұйымдар	0,30
13.	Үйінділердегі зығыр оты (бүріккіш сумен қамтамасыз ету)	0,25
14.	Зығыр мата (маялар, бумалар)	0,25
15.	Пластмасса:	
16.	термопластика	0,14
17.	реактопласттар	0,10
18.	полимерлі материалдар және олардан жасалған бұйымдар	0,20
19.	текстолит, карболит, пластмасса қалдықтары, триацетат пленкасы	0,30
20.	Ылғалдылығы 15...30% фрезерлік алқаптардағы шымтезек (судың меншікті шығыны 110 л...140 л/ м2 және сөндіру уақыты 20 мин)	0,10
21.	Фрезерлік шымтезек қатарларда (судың меншікті шығыны 235 л/м және сөндіру уақыты 20 мин болғанда)	0,20
22.	Мақта және басқа талшықты материалдар:	
23.	ашық қоймалар	0,20
24.	жабық	0,30
25.	Целлулоид және одан жасалған бұйымдар	0,40
26.	Пестицидтер мен тыңайтқыштар	0,20

2-бөлім. Жанып жатқан және олармен көршілес объектілерді салқындатуға (қорғауға) су беру қарқындылығы

10-кесте

P/c №	Объектілердің, ғимараттардың, аппараттардың және т. б. атауы.	Сумен жабдықтау қарқындылығы	
		л/м2с	л/м*с
1.	Өндеу объектілері, мұнай, газдар: бағаналар, аппараттар, құбырлар және басқа да ыдыстар жану кезінде мұнай, мұнай өнімдері және газдар	0,30	-
2.	дәл солай, бірақ жанып жатқан көрші құрылғыларға және т. б.	0,20	-
3.	Төгу құю эстакадалары, мұнай өнімдері бар құбырлар	0,30	-
4.	Суда (металл конструкциялары)	0,30	-
5.	Үйінділердегі ағаш	0,45	-
6.	Мәдени-ойын-сауық мекемелеріндегі өртке қарсы перделер	-	0,50
7.	Қатарлардағы Дөңгелек ағаш материалдары	0,35	-
8.	Үйінділердегі баланстық ағаш	0,25-0,50	-
9.	Үйінділердегі чиптер	0,10	-
10.	ЖТҚ және ЖЖ бар жерүсті металл резервуарлар:		
11.	Жанып тұрған резервуарды периметрі бойынша салқындату	-	0,50
12.	Жақын маңдағы жанып тұрған резервуармен салқындату	-	0,20
13.	Салқындату ыдыстарды аймағында жану сұйықтықтың үйінділер	-	0,10
14.	Сұйытылған газдары бар резервуарлар (сыйымдылықтар, құбырлар, арматура):		
15.	компам ағын үшін	0,50	-
16.	бүріккіш ағындар үшін	0,30	-
17.	Шабуылды дайындау кезінде газ және мұнай субұрқактары:		

18.	Жалынмен қапталған аумақтар мен металл конструкциялар	0,35	-
19.	Жанып жатқан субұрқақтан 10-15 м қашықтықта орналасқан аумақтар мен металл конструкциялар	0,15	-
20.	Шабуыл жасау кезінде:		
21.	Жалынмен қапталған аумақтар мен металл конструкциялар	0,20	-
22.	Электр станциялары мен қосалқы станциялар (трансформаторлар мен май ажыратқыштары):		
23.	Жану (периметрі бойынша салқындату)	-	0,50
24.	Жанып тұрған көршілес (периметрі бойынша салқындату)	-	0,30
25.	Теміржол көлігі:		
26.	Жолаушылар, пошта-багаж, рефрижератор	0,15	-
27.	жүк	0,10	-
28.	Объектінің атауы, ғимараттар, аппараттар т.б	Су шығыны, л/с	
29.	ТТЖ және ЖЖ бар жерасты темірбетонды резервуарлар (жанып тұрған және оларға іргелес) резервуардың сыйымдылығы кезінде (м3)шатырларда орнатылған тыныс алу және басқа арматураны салқындату:		
30.	400-1000	10	
31.	1001-5000	20	
32.	5001-30000	30	
33.	30001-50000	50	

4-тарау. Кейбір заттар мен материалдардың физикалық-химиялық қасиеттері және орташа жану жылдамдығы.

1-бөлім. Кейбір қатты материалдардың орташа жану жылдамдығы, олардың төмен жану жылуы және желдің әсерінсіз өрт жылуы

11-кесте

Р/с №	Жанғыш материал	Жану жылдамдығы, кг/(м ² мин)	Жылу	
			жану кДж/кг	өрт кДж/(м ² мин)
1.	Жұмсақ қағаз	0,636	13400	8300

2.	Жұмсақ штапельді талшық	0,54	13800	7200
3.	Өнімдердегі ағаш (ылғалдылығы 8-10%)	1,11	13800	14700
4.	Қатарлардағы ағаш (ағаш, қабаттың биіктігі 4-8 м, төсеу тығыздығы 0,2-0,3 және ылғалдылығы 12-14%)	6,40	16600	13800
5.	Карболит өнімдері	0,38	24900	8300
6.	РеЗеңке:			
7.	синтетикалық	0,72	40200	24600
8.	табиғи	1,08	42300	36200
9.	Сөрелердегі кітаптар	0,438	13400	5700
10.	Органикалық шыны	1,14	25100	25700
11.	Полиуретанды көбік	0,90	24300	20300
12.	Полистирол	1,14	39000	37800
13.	Полипропилен (өнімдерде)	0,87	45600	27300
14.	Полиэлитен (өнімдерде)	0,62	47100	24800
15.	РеЗеңке техникалық бұйымдар	0,90	33500	27100
16.	Қатарлардағы шымтезек плиталары (ылғалдылығы 9-12%)	0,318	-	-
17.	Керуендердегі шымтезек (ылғалдылығы 40%)	0,24	11300	2600
18.	Фенопластар	0,48	-	-
19.	Жұмсақ мақта	0,318	15700	4800

2-бөлім. Резервуарлардағы кейбір сұйықтықтардың орташа жану жылдамдығы, төмен жану жылуы және өрт жылуы

12-кесте

Р/с №	Сұйықтық	Жылдамдық			Жылу	
		Жану		Жылыту см/мин	Жану кДж/кг	Өрт кДж/(м2мин)
кг/(м2мин)	см/мин					
1.	Амил спирті	1,05	0,13	-	39000	38100
2.	Ацетон	2,832	0,33	-	20000	52700

3.	Бензол	2,298	0,50	-	40900	79200
4.	Бензин	2,93	0,50	1,20	41900	105000
5.	Бутил спирті	0,81	0,11	-	36200	27300
6.	Диэтил эфирі	3,60	0,50	0,57	33500	112000
7.	Дизель отыны	3,30	0,33	-	43000	120600
8.	Керосин	2,298	0,40	-	43500	85000
9.	Мазут	2,10	0,17	0,50	39800	67700
10.	Метил спирті	0,96	0,12	0,55	22700	21200
11.	Мұнай	1,20	0,23	0,50	41900	42800
12.	Күкіртті көміртек	2,22	0,17	-	14100	26600
13.	Толуол	2,298	0,33	-	41000	80100
14.	Этил спирті	1,80	0,25	-	27200	45500

3-бөлім. Кейбір заттар мен материалдар жанған кезде жалын температурасы

13-кесте

Р/с №	Зат және материал	Ж а н у температурасы 0С	Зат және материал	Ж а н у температурасы 0С
1.	Ацетилен (оттегіде)	3100-3300	Торф	770-790
2.	Ацетилен (ауада)	2150-2200	Метан	1950
3.	Сутек	2130	Мұнай және мұнай өнімдері	1100-1300
4.	Газ-мұнай субұркағы	до 1100	резервуарларда	
5.	Әр түрлі агрегаттық күйдегі ағаш	700-1000	Парафин	1430
6.			Сера	1820
7.	Спирт	900-1200	Сероуглерод	2595
8.	Стеарин	640-940	Целлулоид	1100-1300
9.	Термит	3000	Магний	около 3000

4-бөлім. Кейбір өрт жағдайларында химиялық заттардың бөлінуі

14-кесте

Р/с №	Жылу әсерінен және жану аймақтарда орналасқан зат	Жылу ыдырауы және жану кезінде түзілетін заттар
1.	Құрамында су бар хош иісті заттар	Күкіртсутек, меркаптандар, тиоэфирлер, тиофен, күкірт ангидридi
2.	Аминопласттар (мипора)	Гидроциан қышқылы
3.	Ацетон	Кетоны
4.	Түтінсіз мылтық	Ацетилен, нитрилдер, көміртегі оксиді, азот оксидтері
5.	Бензол	Дефинил, антрацен
6.	Винилпласт, пластикат	Сутегі хлориді, көміртегі тотығы

7.	Шаш, тері, мата, жүн	Жағымсыз иісті өнімдер: пиридин, хиолин, цианид қосылыстары, құрамында күкірт бар қосылыстар, сондай-ақ күшті және өткір иісі бар газдар (альдегидтер, кетондар)
8.	Талшық нитрон	Азот оксидтері
9.	Талшық хлорин	Сутегі хлориді
10.	Шартылдауық сынап	Сірке эфирі, сірке қышқылы, азот қышқылы эфирлері, цианид сутегі, нитрилдер, сынап буы және ұшпа органикалық сынап қосылыстары
11.	Ағаш	Формальдегид, ацетальдегид, ацетальдегид, фурфурол, ацеталий, шайыр қышқылдары, спирттер, эфирлер, кетондар, фенолдар, аминдер, пиридин, метил-пиридин, көміртегі оксиді
12.	Майлар, сабындар, ет өнімдері	Басқа химиялық заттардан басқа акролеин түзіледі. Акролеин концентрациясы шамамен 0,003% адам 1 минуттан аспайды
13.	Капрон	Гидроциан қышқылы
14.	Каучук	Изопрен, высшие непредельные углеводороды
15.	Нитрилді резеңке	Азот оксиді, гидроциан қышқылы
16.	Полисульфидті резеңке	Сутегі хлориді, күкірт газы
17.	Хлоропренді резеңке	Азот оксиді, гидроциан қышқылы
18.	Лактар, құрамында нитроцеллюлоза бар өнімдер	Көміртек оксиді, көмірқышқыл газы, азот оксиді, гидроциан қышқылы
19.	Линолеум релині	Күкіртті сутегі, күкіртті газ
20.	Нафталин	Динафтил
21.	Нитроглицерин	Көміртек оксиді, көмірқышқыл газы, азот оксидтері
22.	Органикалық шыны	Азот және көміртегі тотықтары, толуилنديизоцианид
23.	Пенополиуретан	Гидроциан қышқылы, толуилنديизоцианид
24.	Пластмассалар, целлулоид	Көміртек оксиді, азот оксиді, цианид қосылыстары, хлорангидрид қышқылдары формальдегидтер, фенол, фторфосген, аммиак, фенол, ацетон, стирол және т. б.
25.	Скипидар	Изопрен, гомологи бензола, антрацен және т.б
		Көміртегі оксиді, сутегі, формальдегидтер,

26.	Спирттер	ацетальдегидтер, метан, кротон альдегид, ацетилен және т. б.
27.	Фторопласт	Фторлы сутегі, фторфосген
28.	Целлулоид	Азот оксиді, гидроциан қышқылы
29.	Этил эфирі	Ацетальдегид, этан, пероксид винил қосылыстары
30.	Майлы қатардағы эфирлер	Альдегидтер

5-бөлім. Әр түрлі объектілердегі өрт кезінде желілік жану жылдамдығының таралуы

15-кесте

Р/с №	Объектілер	Жанудың таралу жылдамдығы, м/мин
1.	Әкімшілік ғимараттар	1,0-1,5
2.	Кітапханалар, кітап қоймалары, мұрағат қоймалары	0,5-1,0
3.	Ағаш өңдеу кәсіпорындары	
4.	ағаш кесетін цехтар (отқа төзімділігі I, II, III дәрежелі ғимараттар)	1,0-3,0
5.	дәл IV және V дәрежелі отқа төзімді ғимараттар	2,0-5,0
6.	кептіргіштер	2,0-2,5
7.	сатып алу цехтары	1,0-1,5
8.	фанера өндірісі	0,8-1,5
9.	басқа цехтардың үй-жайлары	0,8-1,0
10.	тұрғын үйлер	0,5-0,8
11.	дәліздер мен галереялар	4,0-5,0
12.	кәбілдік құрылыстар (кәбілдерді жағу)	0,8-1,1
13.	Орман алқаптары (желдің жылдамдығы 7-10 м / с және ылғалдылығы 40%)	
14.	рада-сфагнум қарағайы	1,4 дейін
15.	ұзын және жасыл шырша	4,2 дейін
16.	жасыл қарағай (жидек)	14,2 дейін
17.	қарағай-бор-ақ қасқыр	18,0 дейін
18.	өсімдіктер, орман қоқысы, өскіндер, ат үстіндегі өрттер кезіндегі сүректіңдер және желдің жылдамдығы, м / с:	
19.	8-9	42 дейін
20.	10-12	83 дейін
21.	Желдің жылдамдығы кезінде қапталдағы және артқы жағындағы жиек бойымен бірдей, м/с:	

22.	8-9	4-7
23.	10-12	8-14
24.	Мұражайлар мен көрмелер	1,0-1,5
25.	Көлік объектілері	
26.	гараждар, трамвай және троллейбус деполары	0,5-1,0
27.	ангарларды жөндеу залдары	1,0-1,5
28.	теңіз және өзен кемелері:	
29.	ішкі өрт кезінде жанатын қондырма	1,2-2,7
30.	сыртқы өртте де жанатын қондырма	2,0-6,0
31.	синтетикалық әрлеу және ашық саңылаулар болған кезде ішкі өрттер	1,0-2,0
32.	пенополиуретан	0,7-0,9
33.	тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындары:	
34.	тоқыма өндірісінің үй-жайлары	0,5-1,0
35.	конструкцияларда шаң қабаты болған кезде де солай болады	1,0-2,0
36.	талшықтар босатылған күйдегі материалдар	7,0-8,0
37.	үлкен алаңдағы цехтардың жанғыш жабындары	1,7-3,2
38.	шатырлар мен шатырлардың жанғыш конструкциялары	1,5-2,0
39.	Қоймалар:	
40.	шымтезек үйінділерінде	0,98-1,0
41.	зығыр талшықтары	3,0-5,6
42.	тоқыма бұйымдары	0,3-0,4
43.	орамдағы қағаздар	0,2-0,3
44.	ғимараттардағы резеңке-техникалық бұйымдар	0,4-1,9
45.	резеңке техникалық бұйымдар (ашық алаңдағы қатарлар)	1,0-1,2
46.	резеңке	0,6-1,0
47.	ағаш кесу:	
48.	қатарлардағы дөңгелек орман	0,4-1,0
49.	ылғалдылық кезіндегі қатарлардағы ағаш (тақталар) , %	
50.	16 дейін	4,0
51.	16-18	2,3
52.	18-20	1,8
53.	20-30	1,2

54.	30-дан аса	1,0
55.	ылғалдылық кезіндегі баланстық ағаш үйіндісі, %	
56.	40-тан аса	0,6-1,9
57.	40-тан аса	0,15-0,2
58.	былғары зауыттарының кептіру бөлімдері	1,5-2,2
59.	ауылдық елді мекендер:	
60.	V дәрежелі ғимараттардың отқа төзімділігі, құрғақ ауа-райы және қатты желдің тығыз құрылысы бар тұрғын үй аймағы	20-25
61.	ғимараттардың саман шатырлары	2,0-4,0
62.	мал шаруашылығы үй-жайларындағы коқыс	1,5-4,0
63.	театрлар мен мәдениет сарайлары (көріністер)	1,0-3,0
64.	сауда кәсіпорындары, тауарлық құндылықтар қоймалары мен базалары	0,5-1,2
65.	типография	0,5-0,8
66.	желдің жылдамдығымен фрезерлік шымтезек (олжа алқаптарында), м/с:	
67.	10-14	8,0-10
68.	18-20	18-20
69.	тоңазытқыштар	0,5-0,7
70.	мектептер, емдеу мекемелері:	
71.	I және II дәрежелі отқа төзімді ғимараттар	0,6-1,0
72.	III және IV дәрежелі отқа төзімді ғимараттар	2,0-3,0

6-бөлім. Ағаш қатарлары әр түрлі қашықтықта жану кезінде олардан жалынның сәулелену қарқындылығы

16-кесте

P/c №	Қатарлардың биіктігі, м ені 14 м	Жалынның максималды биіктігі, м	Жалынның максималды температура сы, 0С	Жалынның сәулелену қарқындылығы, Вт/м.2, қашықтықта			
				10 м	15 м	20 м	25 м
1.	6	8	1300	13980	11890	8500	4540
2.	9,5	12	1300	13980	12580	9070	4890

7-бөлім. Ағаш қатарлары әр түрлі қашықтықта жану кезінде олардан жалынның сәулелену қарқындылығы.

P/c №	Сағаның диаметрі, мм	Субұрқақтың дебиті кезінде су шығыны л/с млн. м ³ / тәулігіне. Газ немесе тәулігіне мың м ³ . мұнай					
		1,0	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0
1.	65	10	20	30	40		-
2.	100	10	20	30	40	50	60
3.	150	20	25	30	40	50	60
4.	200	30	40	45	50	50	60
5.	250	40	50	60	70	70	80
6.	300	50	60	80	90	95	100

9-бөлім. Субұрқақтың су ағындарымен жануын жоюға арналған су шығыстары

19-кесте

P/c №	Сағаның диаметрі, мм	Су шығыны л/с, субұрқақтың дебиті кезінде млн. м ³ / тәулігіне, газ немесе тәулігіне мың м ³ ., мұнай				
		0,5	1,0	1,5	2,0	3,0
1.	65	20	30	40	50	60
2.	100	35	50	60	70	80
3.	80150	60	75	90	100	120
4.	200	90	110	130	140	160
5.	250	90	150	180	200	220
6.	300	40	180	220	150	280

10-бөлім. Жанып жатқан және көршілес резервуарларды салқындату деректері

20-кесте

Параметрлер		Магистральдардың түрі. Резервуардың көлемі, мың м. текше метр											
		ПЛС-П 20 (25)				ПЛС-П 20 (28)				ПЛС-П 20 (30)			
		50	30	10	5	50	30	10	5	50	30	10	5
Nctв	Г	6	5	4	3	5	4	3	3	4	3	3	3
	С	2	4	2	2	2	2	-	-	2	2	-	-
Jф	Г	0,52	0,58	0,62	0,7	0,55	0,59	0,59	0,89	0,58	0,58	0,77	1,1
	С	0,35	0,47	0,62	0,93	0,44	0,59	-	-	0,58	0,77	-	-
Lmax	Г	46	46	51	51	46	46	51	53	45	43	53	56
	С	40	46	51	51	42	46	-	-	45	49	-	-
Lmin	Г	46	5	7	11	46	9	17	11	45	23	17	11
	С	12,7	9	7	5	12,7	9	-	-	12,7	9	-	-

Кестенің жалғасы

Магистральдардың түрі. Резервуардың көлемі, мың м. текше метр							
РС-70 (19)				РС-70 (25)			
50	30	10	5	50	30	10	5
15	11	8	6	9	7	5	4
3	3	2	2	3	2	2	2

0,53	0,52	0,51	0,57	0,55	0,57	0,55	0,60
0,21	0,28	0,25	0,38	0,37	0,33	0,44	0,66
21	21	27	27	21	21	27	27
13,4	17	23	27	16,2	13	25	27
0,6	1	2	2	2	2	4	5
0,6	3	7	5	0,6	0,6	7	75

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
4 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 4-қосымша

Кәсіпорын _____

Электр қондырғыларында өртті сөндіруге рұқсат № ____

_____ (энергия объектісінің, электр қондырғысының атауы)

1. Өрт орны, кернеуді немесе кернеуді алып тастай отырып, өртті сөндіруге рұқсат етілетін ғимараттардың, үй-жайлардың, қондырғылардың, құрылғылардың, жабдықтардың атауы: _____

_____.

2. Өрт аймағында және оған жақындағанда мынадай қолданыстағы электр қондырғылары (жабдықтардың, шиналар секцияларының, ұяшықтардың, тарату қалқандарының, кәбілдік және әуе электр беру желілерінің атауы немесе нөмірлері және т. б.) ажыратылды:

_____.

_____.

3. Электр қондырғысының кернеуінде қалды (жабдықтың атауы, нөмірі және кернеу класы, шиналар секциялары, ұяшықтар, тарату қалқандары, кәбілдік және әуе электр беру желілері, оның ішінде күзет аймағында және т. б.):

_____.

_____.

4. Электр қондырғысында өртті сөндіру кезінде электр қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулар:

1) Осы рұқсаттың 1-тармағында аталған қолданыстағы электр қондырғыларына дейінгі қауіпсіз қашықтықты сақтау.

2) 10 кВ дейінгі кернеудегі электр қондырғыларында өртті сөндіру алдында БПҰ энергия объектісінің электротехникалық персоналымен бірлесіп, өрт оқпандарын, автомобиль сорғыларын сенімді жерге тұйықтауды жүргізсін.

3) Электр қондырғыларында өртті кернеумен сөндіруді электр оқшаулағыш қолғаптарда және боттарда жүзеге асыру.

4). Жергілікті жағдайларға байланысты басқа нұсқаулар.

нұсқау жүргізілді және № _____ рұқсат берілді

(мамандығы, лауазымы) (жеке қолы) (сағат. мин., күні, айы, жылы) (аты-жөні, тегі)

№ _____ нұсқама және рұқсат алды

(мамандығы, лауазымы) (жеке қолы), (аты-жөні, тегі)

*Құжатты белгілі бір электр қондырғыларында өртті сөндіруге рұқсат беру құқығы берілген кәсіпорынның (энергия объектісінің) электротехникалық, Электротехнологиялық немесе әкімшілік-техникалық персоналының қызметкерлері 2 данада толтырады.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
5 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 5-қосымша

Өрттегі күштер мен құралдарды есепке алу

р/с №	Өрт орнына келген бөлімшелер, уақыт	Өрт сөндіруші есептобының саны	Өртті сөндіру міндеті, учаске, уақыт	Ө р т учаскесіндегі жағдай, уақыт	Өрт орнынан кеткен бөлімшелер, уақыт
1	2	3	4	5	6

Ескертпе: 5-бағанда уақытты белгілей отырып жүргізілген жұмыстың әрбір кезеңі көрсетіледі.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
6 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 6-қосымша

Учаскелерде (секторларда) күштер мен құралдарды орналастыру

Уақыт	Учаске нөмірі, АТӨ НУ	Күштер мен құралдар					Оқпандар				
		Негізгі техника	Арнайы техника	Көмекші техника	Жеке құрам	ГТҚК буындары	А	Б	Л	Әмбебап	Көбік
1	2	4	5	6	7	8	10	11	12	13	14

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
7 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 7-қосымша

Өкімдер мен ақпаратты есепке алу журналы

р/с №	Уақыт	Ақпараттың мазмұны (өкімдер)	Кім тапсырды	Кім қабылдады
1	2	3	4	5

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
8 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 8-қосымша

Өртті сөндіру басшысына (ӨСБ), штаб бастығына (ШБ), тыл бастығына (ТБ), учаске бастығына (УБ) және байланысшыларға (С) арналған жеңқұбырлық таңғыш (ЖТ) - Сипаттамасы.

Өртті сөндіру басшысына, штаб бастығына, өрттегі учаске бастығына арналған жеңқұбырлық таңғыш қызыл материалдан жасалады, оған тиісті жазу жазылады: РТП, НМ, НУ, ақ түсті.

Тыл бастығына және байланысшыларға арналған жеңқұбырлық таңғыш АҚ материалдан жасалады, оған қара түсті НТ тиісті жазуы жазылады.

Мысалы:

а

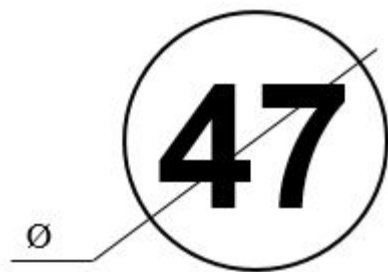

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
9 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 9-қосымша

Өрт дулығаларындағы (дулығалардағы) айырым белгілері

Қатардағы құрам	<p>The diagram shows the number '47' with a height of 40 mm. The digit '4' has a width of 15 mm and a thickness of 3 mm. The digit '7' has a height of 40 mm.</p>
Бөлімше командирі	<p>The diagram shows the number '47' with a width of 50 mm and a height of 5 mm.</p>

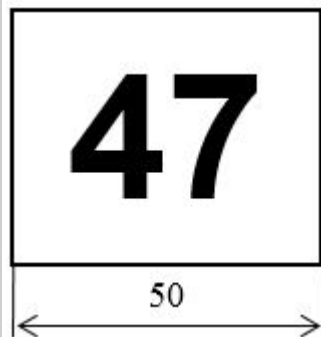
Қарауыл бастығы (аға инженер)
Шеңбердегі цифрлардың
мөлшерін оңтайлы қабылдау

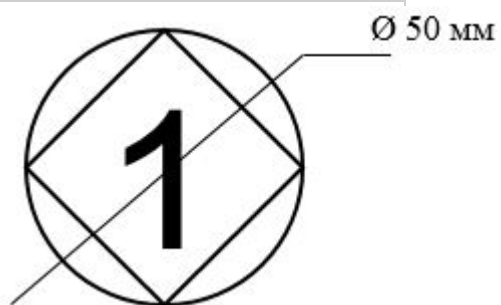
Бөлім бастығының орынбасары
Үшбұрыштағы цифрлардың
оңтайлы өлшемі

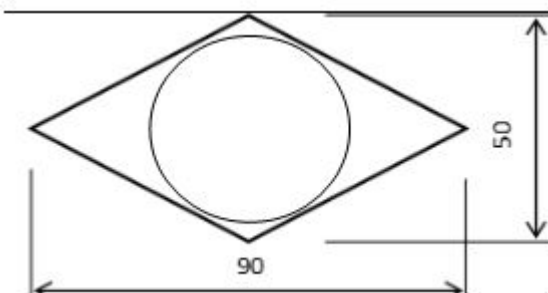
Бөлім бастығы

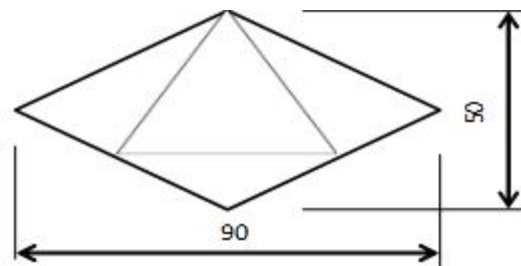
Жасақ басшылығының құрамы

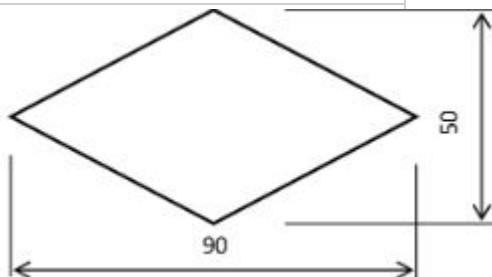
Өрт сөндіру қызметтерінің және аумақтық бөлімшелерінің басшы
құрамы
(шеңбердің фоны қызыл)

Өрт сөндіру қызметі бөлімдерінің, бөлімшелерінің бастықтары
(үшбұрыштың фоны қара)

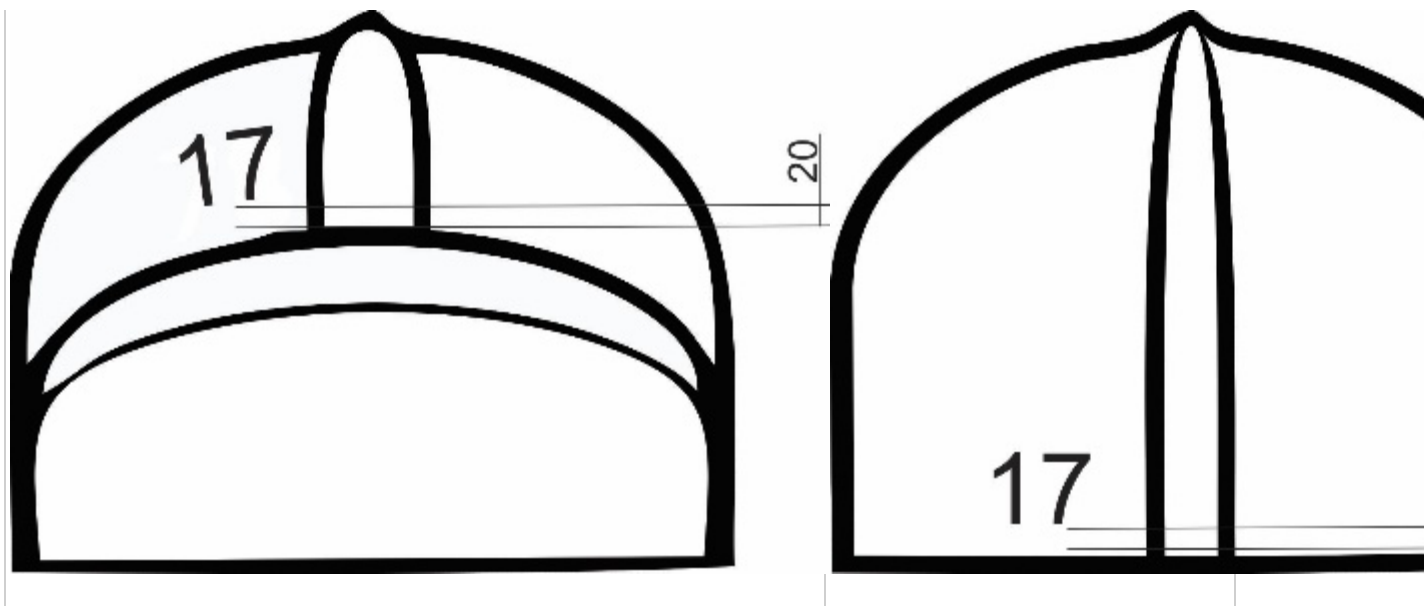

Өрт сөндіру қызметі бөлімдерінің, бөлімшелерінің қызметкерлері (бас мамандар, аға инженерлер, инженерлер)

Төтенше жағдайлар министрлігінің басшылық құрамы
(Қызыл фон)

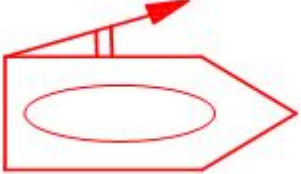

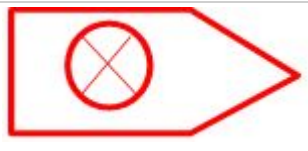

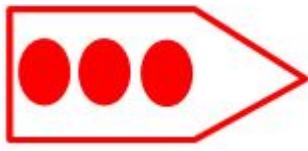

Ескертпе: трафарет дулығаның (дулығаның) екі жағына (алдыңғы және артқы) қара түспен симметриялы түрде қолданылады.

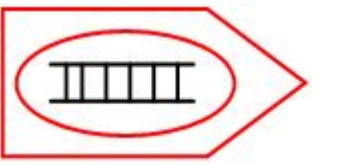

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
10 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 10-қосымша

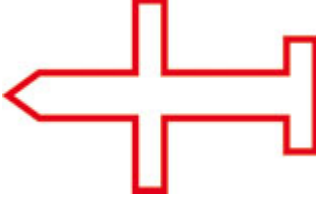
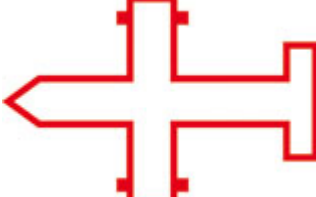
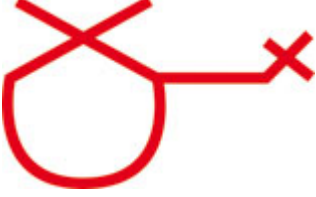

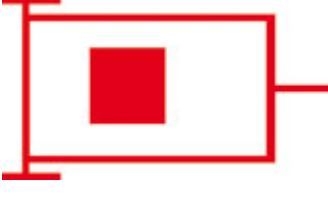

Шартты белгілер

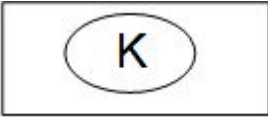

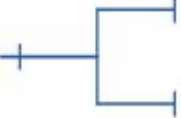
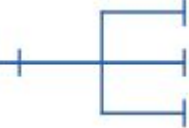

Атауы	Негізгі таңба
Өрт сөндірушілер мен арнайы машиналар	
Өрт сөндіру автоцистернасы (түсі - қызыл)	
Өрт сөндіруші автосорғысы	
Өрт сөндіру авто-сатысы	
Өрт сөндіруші автокөтергіші: иінді	

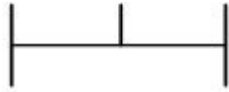

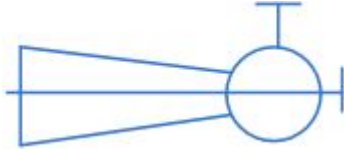
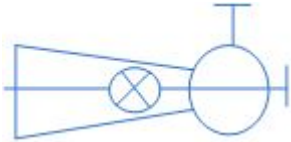
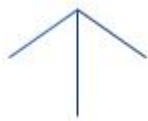

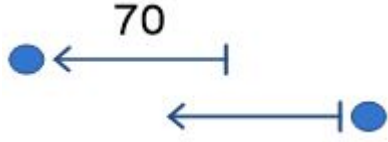
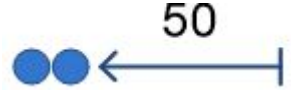

Өрт сөндіруші автокөтергіші: телескопиялық	
Жеңқұбыр өрт сөндіруші автомобилі	
Өрт сөндіруші байланыс және жарықтандыру автокөлігі	
Авариялық – құтқару өрт сөндіру автомобилі	
Техникалық қызмет өрт сөндіру автомобилі	
Түтін шығаратын өрт сөндіру автомобилі	
Өрт сөндіру станциясы	
Стационарлық лафеттік оқпаны бар өрт сөндіру автомобилі	
Жылжымалы лафет оқпанды автомобилі	

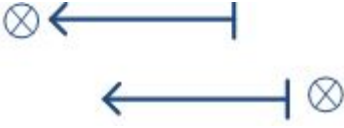

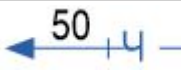
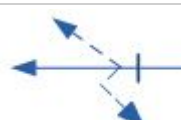
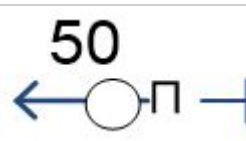

Аэродромдық өрт сөндіру автомобилі	
Көбікті сөндіру өрт сөндіру автомобилі	
Аралас өрт сөндіру автомобилі	
Су-аэрозольді сөндіру өрт сөндіру автомобилі	
Ұнтақты сөндіру өрт сөндіру автомобилі	
Көмірқышқыл газын сөндіретін өрт сөндіру автомобилі	
Газ-сумен сөндіретін автомобилі	
Шынжыр табанды жүріс көлік	
Өрт сөндіру танкі (түсі қызыл)	

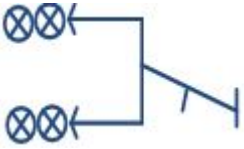

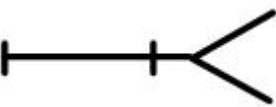

Газ-түтіннен қорғау қызметінің автомобилі	
Көп мақсатты өрт сөндіру автомобилі	
Механикаландырылған сатысы бар өрт сөндіру автоцистернасы	
Судан қорғайтын өрт сөндіру автомобилі	
Өрт сөндіру автозертханасы	
Штабтық өрт сөндіру автомобилі	
Өрт сөндіруші тіркеме	
Өрт сөндіруші кеме	
Өрт сөндіруші қайығы	

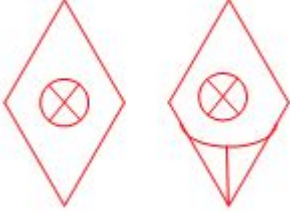
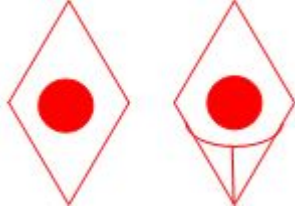
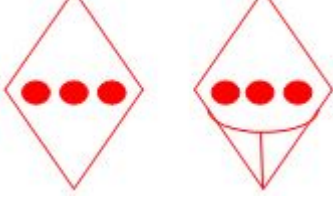
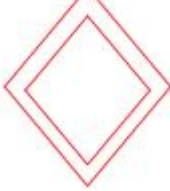
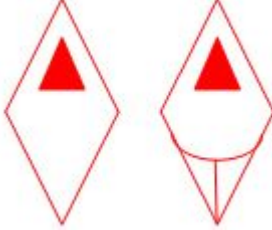
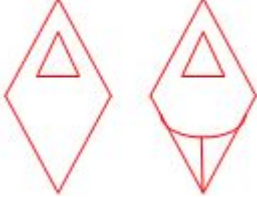
Өрт сөндіру пойызы	
Өрт сөндіру ұшағы	
Өрт сөндіру теңіз ұшағы	
Өрт сөндіру тікұшағы	
Өрт сөндіру мотопомпасы: портативті	
Өрт сөндіру мотопомпасы: тіркеме	
Тіркемелі өрт сөндіру ұнтағы (қызыл)	
Өрт сөндіру мақсатында бейімделген автомобиль	

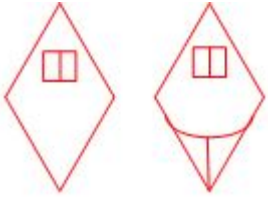
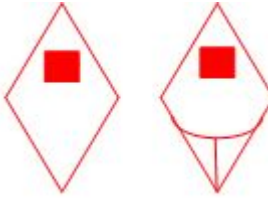
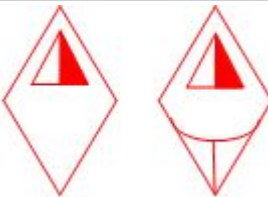

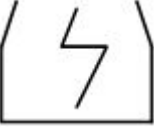
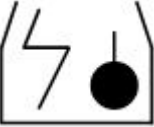

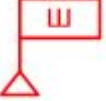
Өрт сөндіру мақсатында басқа да бейімделген техника	
Доңғалақты инженерлік және арнайы машиналар (Б-бульдозер, Э-эвакуатор, К- кран, Г- грейдер, П-погрузчик, ПЭС- жылжымалы электр станциясы, С-самосвал, БЗ-бензин құюшы, А-автобус, 102-полиция, 103- жедел жәрдем).	
Өрт-техникалық жарак, арнайы және механикаландырылған құрал	
Арынды өрт сөндіру жеңқұбыры	
Өрт сорғыш жеңқұбыры	
Арынды өрт сөндіру жеңқұбыры, төселген: домалак	
"Аккордеонға" төселген арынды өрт сөндіру жеңқұбыры:	
Жеңқұбырды су жинағыш	
Екі жақты жеңқұбырды тармақталым	
Үш жақты жеңқұбырды тармақталым	
Төрт жақты жеңқұбырды тармақтау	
Портативті жеңқұбыр катушқасы	

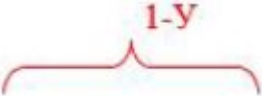

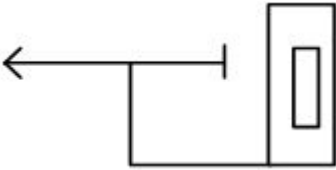
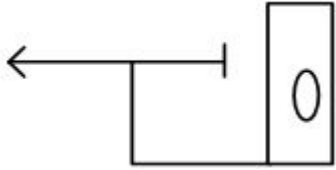
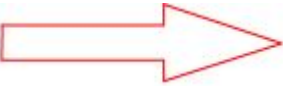

Жылжымалы жеңқұбыр катушкасы	
Жеңқұбырды көпір	
Өрт сөндіруші Гидроэлеватор	
Өрт сөндіру көбік араластырғыш	
Өрт сөндіру бағанасы Көбіктің орташа еселігін қалыптастыруға арналған оқпан	
Қолмен өрт сөндіру оқпаны (жалпы белгілеу)	
Әмбебап оқпан	
"А" диаметрі бар саптама бөшкесі (19,25 мм)	
"Б" диаметрі бар саптама бөшкесі (13,... мм)	
Жұқа бүріккіш су (су аэрозоль) ағынын қалыптастыруға арналған оқпан	
Су ағынын қалыптастыруға арналған қоспалары бар оқпан	
Жоғары қысымды оқпан	

Көбіктің төмен жиілігін қалыптастыруға арналған оқпан	
Көбіктің орташа жиілігін қалыптастыруға арналған оқпан	
Кернеудегі электр қондырғыларын сөндіруге арналған оқпан	
3 қабаттағы "Б" оқпаны:	
Т-төбеде	
Ж – жертөледе	
Ш-шатырда	
Маневрлік оқпан	
Жертөледе "Б" оқпаны бар ГТҚҚ буыны	
Тасымалданатын лафеттік өрт сөндіру оқпаны	
Су саптамалары бар стационарлық өрт сөндіру лафеттік оқпаны	
Ұнтақты лафеттік өрт сөндіру оқпаны	
Көбік саптамалары бар стационарлық өрт сөндіру лафеттік оқпаны	
Тасымалданатын өрт сөндіру лафеттік оқпаны	

Көбік көтергіш	
ГПС-600 генераторларының тарағы бар көбік көтергіш	
Өрт сөндіру түгін сорғышы: портативті тіркеме	
Таяқ – баспалдағы	
Шабуыл - баспалдағы	
Тартылатын өрт сөндіру сатысы	
Механикаландырылған құрал	
Ұшқышсыз ұшу аппараты (дрон)	
Прожектор (жарықтандыру құрылғысы)	
Өрт сөндіру қондырғылары	
Стационарлық өрт сөндіру қондырғысы (автоматты іске қосылатын үй-жайды жалпы және жергілікті қорғау)	

<p>Қолмен іске қосылатын стационарлық өрт сөндіру қондырғысы</p>	
<p>Көбікті өрт сөндіру қондырғысы</p>	
<p>Су өрт сөндіру қондырғысы</p>	
<p>Су аэрозольді өрт сөндіру қондырғысы</p>	
<p>Өрт сөндіру станциясы</p>	
<p>Көмірқышқыл газы өрт сөндіру станциясы</p>	
<p>Басқа газбен өрт сөндіру станциясы</p>	

Газ аэрозольді өрт сөндіру қондырғысы	
Ұнтақты өрт сөндіру қондырғысы	
Бумен өрт сөндіру қондырғысы	
Өрт-сөндіргіштер	
Портативті өрт сөндіргіш	
Жылжымалы	
Түгін жоятын құрылғылар	
Түгін жоятын құрылғылар (түгін шығаратын люк)	
Түгін жоятын құрылғылар (түгін қақпағы)	
Табиғи желдетуді қолмен басқару	
Басқару пункттері	
Штаб	

ГТКҚ буыны	
БӨП бақылау-өткізу пункті	
Өрттегі учаске	
Р-реттеуші	
Тасымалданатын өрт сөндіру құрылғылары	
Импульсті өрт сөндіру қарапайым жүйелері	
Рюкзакты механикалық бүріккіштер	
Қосымша белгілеу	
Өрттің даму бағыты	
Күштер мен құралдар әрекеттерінің шешуші бағыты	
Өрт шыққан жер	
Портативті радиостанция	

Стационарлық радиостанция	
Металл қоршау	
Темірбетон қоршау	
Тас қоршау	
Өзен	
Тоған	
Өрт сөндіру тоғаны	
Су тасымалдау	
Ішкі өрт сөндіру қраны (нөмір)	12-ӨҚ
Өрт сөндіру гидранты (желі нөмірі, түрі және диаметрі)	5-ӨСТ 180-С

Пирс	
Құдық	
Су қысымды мұнарасы (ұнғыма) $V = 5 \text{ м}^3$	
Шекаралардың қирау ықтимал аймағы	
Объекті конструкцияларының құлауы, үйіндісі, қирауы	
Өртте қаза тапқандар	
Адамдар	
Жануарлар	

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
11 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 11-қосымша

Қажетті күштер мен құралдардың есептеу формулалары 1. Негізгі көрсеткіштерді анықтауға арналған формулалар. Есептеу формулалары

1-кесте

			Формулаға кіретін шамалардың мәндері

р/с №	Көрсеткіш	Формула, анықтама	Белгілеу	Атауы, өлшем бірлігі
1	Өрттің еркін даму уақыты (мин)	$t_{св} = t_{д.с.} + t_{сб.} + t_{сл.} + t_{б.р.}$	t _{д.с.}	өрт туралы хабарлауға дейінгі уақыт өрт басталғаннан бастап өрт сөндіру бөліміне хабарлауға дейінгі уақытқа тең.
			t _{сб.}	дабыл бойынша жеке құрамды жинау уақыты-1 мин
			t _{сл.}	жүру уақыты, мин
			t _{б.р.}	жауынгерлік орналастыру уақыты-КҚК нормативтері бойынша: 3 мин-жазғы кезең үшін; 6-8 мин-қысқы кезең үшін.
2	Жүру уақыты	$t_{сл.} = t_{д.с.} + t_{сб.} + t_{сл.} + t_{б.р.}$	L	өрт сөндіру бөлімінен объектіге дейінгі қашықтық, км
			V _{сл}	ПА қозғалысының орташа жылдамдығы, км / сағ
3	От шарпыған жолдың ұзындығы, (м) 10 минутқа дейін	$R_{п} = 0,5 V_{л} \times t_{св}$	V _л	желілік жанудың таралу жылдамдығы, м/мин
			t _{св}	өрттің еркін даму уақыты, мин
4	10 мин аса	$R_{п} = 0,5 V_{л} \times 10 + V_{л} (t_{св} - 10) = V_{л} * (t_{св} - 5)$	V _л	жанудың таралуының желілік жылдамдығы, м/мин
			t _{св}	өрттің еркін даму уақыты, мин
площадь пожара, (м2)				
5	Дөңгелек нысан	$S_{п} = rR^2$	r	3,14
			R	Өрт шарпыған жолдың ұзындығы (өрт радиусы)
	Жартылай шеңбер нысан	$S_{п} = 0,5 * rR^2$	a	өрттің дамуы болатын бұрыш

	Бұрыштық пішін	$SP = 0,25 \cdot pR^2$	-	-
	Тікбұрыштың нысан	$SP = n \cdot a \cdot R$	n	жанудың таралу бағыттарының саны
			a	үй-жайдың (ғимараттың) ені, м
сөндіру алаңы (м ²)				
6	Дөңгелек	$St = ph(2R-h)$	h	оқпанды сөндіру тереңдігі: кол оқпандары үшін -5 м; лафетті үшін - 10 м.
	Бұрыштық 90°	$St = 0,25ph \times (2R-h)$	a	сөндіру майданының ені
	Бұрыштық 180°	$St = 0,5ph \times (2R-h)$	R	Өрт шарпыған жолдың ұзындығы (өрт радиусы)
	Бұрыштық 270°	$St = 0,75 ph \times (2R-h)$	n	жану майданының бүйір жақтары саны
	Бір жағынан тікбұрышты	$St = ha$	-	-
	2 қарама қарсы жағынан тікбұрышты	$St = 2ha$	-	-
7	қажетті сөндіру шығыс (л/с, кг/с, м ³ /с)	$Q_{тр.т} = Sp \times I_{тр}$	Sp	сөндірудің есептік параметрі: (ауданы-м ² , көлемі-м ³ , периметрі / алдыңғы м)
			I _{тр}	өртті сөндіру үшін өрт сөндіргішті беру қарқындылығы : беттік-л / (м ² ×с), кг / (м ² ×с), көлемдік-кг / (м ³ с), м ³ /(м ³ с) сызықтық — л / (м с)
8	қорғаудың талап етілетін шығысы (л/с)	$Q_{тр.т} = Sz \times I_{тр.з}$	Sz	есептік параметрдің шамасы
			I _{тр.з}	қорғау үшін өрт сөндіргішті беру қарқындылығы
өрт сөндіргіш заттарды беру аспаптарының саны				
	Су оқпаны	$N_{ств.в} = Q_{тр} / q_{ств}$	Q _{тр}	сөндіруге қажетті шығын, л/с
			q _{ств}	оқпан шығыны, л / с
		$N_{ств.п} = St / Spc$	St	сөндіру алаңы, м ²

9	көбік оқпандары - беттік сөндіру		S _{пс}	көбік оқпанын сөндіру алаңы, м ²
	көбік оқпандары - көлемді сөндіру	N _{ств.п} = (V _п × k _з) / (q _{пс} × t _р)	V _п	бөлменің көлемі, м ³
			k _р	көбіктің бұзылу коэффициенті 3
			q _{пс}	көбік оқпанын тұтыну, м ³ /мин
			t _р	болжалды сөндіру уақыты-15 мин
оқпандардың жұмыс уақыты				
10	су көзіне орнатусыз ПА-дан	t _{раб} = (V _ц - N _р V _р) / (N _{ст} × q _{ст} × 60)	V _ц	өрт сөндіру машинасының цистернасындағы су көлемі, л
			N _р	магистральдық және жұмыс желілеріндегі жеңқұбырлар саны, шт
			V _р	бір жеңқұбырлар су көлемі, л
			N _{ст}	осы өрт сөндіру машинасынан жұмыс істейтін су оқпандарының саны, шт
			q _{ст}	Оқпанның су шығыны, л/с
11	шектеулі қоры бар су көзіне орнатумен ӨСА-дан	t = (0,9 V _B - N _р V _р) / (N _{ПР} × Q _{ПР} × 60)	V _B	су қоймасындағы су қоры, л
			N _р	магистральдық және жұмыс желілеріндегі жеңқұбырлар саны, шт
			V _р	бір жеңқұбырдағы су көлемі, л
			N _{ПР}	осы су көзіне орнатылған барлық өрт сөндіру машиналарынан берілген аспаптардың (оқпандардың, генераторлардың) саны
			Q _{ПР}	бір құрылғының су шығыны, л / с
Жұмыс уақыты ОКГ-600 (мин)				

12	Көбіктүзгіш бойынша	$t = V_{по} / q_{окг}$	$V_{по}$	көбіктүзгіш көлемі, л
			$q_{ГПС}$	ОКГ шығыны -600: Су-5,64 л/с; Көбіктүзгіш -0,36 л/с; Ерітінді -6 л/с.
	Су бойынша	$t = V_{в} / q_{окг}$	$V_{в}$	Су көлемі, л
			$Q_{окг}$	ОКГ шығыны -600: Су-5,64 л/с; Көбіктүзгіш -0,36 л/с; Ерітінді -6 л/с..
орташа көбейтілген көбіктің мүмкін мөлшері (ПСК) (м3)				
13	Көбіктүзгіш бойынша	$V_{п} = V_{по} / 0,6$	$V_{по}$	Көбіктүзгіш көлемі, м3
	Су бойынша	$V_{п} = V_{воды} / 9,4$	$V_{воды}$	Су көлемі, м3
мүмкін сөндіру алаңы ТЖС және ЖС (ПСК) (м2)				
14	Көбіктүзгіш бойынша (ТЖС)	$ST = V_{по} / 3$	$V_{по}$	Көбіктүзгіш көлемі, л
	Көбіктүзгіш бойынша (ЖС)	$ST = V_{по} / 1,8(2)$	$V_{по}$	Көбіктүзгіш көлемі, л
	Су бойынша (ТЖС)	$ST = V_{в} / 45$	$V_{в}$	Су көлемі, л
	Су бойынша (ЖС)	$ST = V_{в} / 30$	-	-
15	ерітінді бойынша ТЖС және ЖС сөндіру алаңы (м2)	$ST = VP-PA / ISt \times t$ $P \times 60$	ISt	өртті сөндіруге ерітіндіні берудің нормативтік қарқындылығы, л / (м2 с)
			tP	сөндірудің есептік уақыты, мин
			$VP-PA$	көбік түзетін Сулы ерітіндінің мөлшері, л
			$H_{н}$	сорғыдағы қысым, м
			$H_{пр}$	тармақталудағы, лафеттік оқпандардағы, көбік генераторларындағы қысым (барлық жағдайларда екі - үш жеңқұбыр шегіндегі тармақталудан жұмыс желілеріндегі қысымның жоғалуы 10 м - ден аспайды,

16	магистральдық желінің су көзінен өртке дейінгі шекті ұзындығы (м)	$L_{пр} = [H_n - (H_{пр} \pm Z_m \pm Z_{пр}) / SQ2] \times 20$		сондықтан тармақталудағы қысым осы тармақталуға қосылған оқпан саптамасындағы қысымнан 10 м артық болуы керек), м
			Z _м	шекті арақашықтықта жер бедерінің ең жоғары көтерілу (+) немесе түсу (-) биіктігі, м
			Z _{пр}	өрт сөндіру аспаптарын (оқпандарды, көбік генераторларын) өрттегі тармақталу орнынан немесе іргелес жерлерден көтерудің немесе түсірудің ең жоғары биіктігі, м
			S	бір өрт жеңкұбырының кедергісі
			Q	ең көп жүктелген бір магистральдық жеңкұбыр желісінің су шығыны, л / с
17	негізгі мақсаттағы ПА саны	$N_{отд} = N_{л.с} / N_{бр}$	N _{л.с}	тартылған жеке құрамның саны, адам
			N _{бр.}	жауынгерлік есепте жеке құрамның саны, адам (орта есеппен - 4 адам)
18	АЦ сумен жанармай құю жылдамдығы (мин)	$t_{зап} = V_{ц} / (Q_{п} \times 60)$	V _ц	цистерна көлемі, л
			Q _п	цистернаны толтыратын сорғының орташа су беруі, л / с
19	өрттегі АО-дан су ағынының уақыты (мин)	$t_{РАСХ} = V_{ц} / (N_{пр} \times Q_{пр} \times 60)$	V _ц	цистерна көлемі, л
			N _{пр}	ПА-дан берілген аспаптардың (оқпандардың, генераторлардың) саны
			Q _{пр}	бір құрылғының су шығыны, л / с

20	айдау сатысының шекті қашықтығы (м)	$L_{ст} = [H_H - (H_{BX} \pm Z_M) / SQ2] \times 20$	H _н	сорғыдағы қысым, м
			H _{BX}	айдау сатысының магистральдық желісінің соңындағы қысым, м
			Z _M	шекті арақашықтықта жер бедерінің ең жоғары көтерілу (+) немесе түсу (-) биіктігі, м
			S	бір өрт жеңкұбырының кедергісі
			Q	ең көп жүктелген бір магистральдық жеңкұбыр желісінің су шығыны, л / с
21	магистральдық желінің ұзындығы (м)	$L_M = L \times 1,2$	L	су көзінен өрт орнына дейінгі қашықтық, м
22	айдау сатыларының саны	$N_{ст} = L_M - L_{гол} / L_{ст}$	L _M	су көзінен өрт орнына дейінгі магистральдық желінің ұзындығы, м
			L _{гол}	өрт орнынан қашықтық, м
			L _{ст}	айдау сатыларының ұзындығы, м
23	айдауға арналған ПА жалпы саны	$N_M = N_{ст} + 1$	N _{ст}	айдау сатыларының саны
			1	Бас көлік
24	оқпандардың қалыпты жұмыс істеуі үшін қысымы қажет		3,5 атм	кол үшін
			6 атм	лафетті және басқалар үшін.
25	Резервуарларды сөндіру кезінде	1 ОКГ-600 үшін орташа есеппен 1000 л ПО қажет. Ылғалдағышпен су беру кезінде қарқындылық 2 есе төмендейді	1 м3	0,6 л ПО және 9,4 л су

2. Газ және мұнай атқыламаларының өрттерін сөндірудің негізгі көрсеткіштерін анықтауға арналған формулалар

p/c №	Көрсеткіш	Формула	Формулаға кіретін шамалардың мәндері	
			Белгілеу	Атауы, өлшем бірлігі
1	Өрт сөндіру машиналарының саны атқыламаны сөндірудің бірінші кезеңінде операцияларды орындау	$N_{M1} = \frac{Q1}{N_{CT.A} + \frac{Q2}{N_{CT.L}}}$	N _{M1}	Өрт сөндірудің бірінші кезеңіндегі өрт сөндіру машиналарының саны, дана.
			Q1	Сөндірудің бірінші кезеңінде жабдықты, Металл конструкцияларды және аумақты салқындатуға арналған су шығыны, л / с
			Q2	Сөндірудің бірінші кезеңінде субұрпақты суаруға арналған су шығыны, л / с
			N _{сх СТ.А} N _{схСТ.Л}	Тиісінше, күштер мен құралдарды орналастыру схемасындағы А және лафет оқпандарының саны, дана.
			QCT.A Qct.l	Тиісінше, А (немесе лафетті) оқпанынан 40 м қысыммен 25 мм саптамамен және оқпанмен 60 м, л/с қысыммен 28 мм саптамасы бар лафетті су шығыны
	Атқыламаны сөндірудің екінші кезеңінде операцияларды орындауға арналған өрт сөндіру машиналарының саны:	$N_{M2} = N_{M1} + Q4 / N_{схPC-A} + QCT.L + 0,5 N_{тст.Л} + QPC-A / N_{схPC-A} + QсхPC-A$	N _{M2}	Өрт сөндірудің екінші кезеңіндегі өрт сөндіру машиналарының саны, дана.
			Q4	Атқыламаны сөндіруге арналған су шығыны, л / с
			N _{тст.л}	Атқыламаны сөндіруге арналған лафеттік оқпандар саны, дана.
				Күштер мен құралдарды орналастыру

2

2	2.1. Су ағындарымен		N_{cxPC-A}	схемасындағы МС-а оқпандарының саны, дана.
			Q_{cxPC-A}	Магистральдан су шығыны МС-а оқпандағы қысым кезінде 40 м, л/с
	2.2. Газ-су ағындарымен	$N_{M2} = N_{M1} + N_{AGBT} Q_{TAGBT} / Q_H + N_{cxPC-A} Q_{ZAGBT} / N_{cxCT.AQCT.A}$	N_{AGBT}	Атқыламаны сөндіруге қатысатын газ-су сөндіру автомобильдерінің саны, дана.
			Q_{TAGBT}	Сөндіру үшін АГВТ-қа берілетін су шығыны (АГВТ-100 үшін 60 л/с және АГВТ-150 үшін 90 л/с қабылданады)
			Q_{ZAGBT}	Бір АГВТ қорғау үшін су шығыны (қабылданады 15 л 20 л/с)
			Q_H	Өрт сорғыларынан АГВТ-қа нақты су беру, л/с
	2.3. Ұңғымаға су айдау арқылы (агрегаттар саны)	$N_{agr} = Q_{tr} / Q_{agr}$	N_{agr}	Жоғары қысымды құю агрегаттарының саны, дана.
			Q_{tr}	Атқыламаны, суатқыламаны сөндіру үшін қажетті су шығыны, л / с
			Q_{agr}	Агрегатты беру, л / с
	3	Атқыламаны сөндірудің үшінші кезеңінде операцияларды орындауға арналған өрт сөндіру машиналарының саны	$N = Q_6 / N_{cxQ} + Q / N_{cxQ}$	N_{M3}
Q_6, Q_7				Тиісінше Сағаны салқындату үшін су шығыны ұңғымалар және атқыламаны суару, л / с
				Жеңқұбыр желілерінде қауіпті жылу әсер ету

4	Су шығыны: 4.1. Қауіпті жылу әсер ету аймағында жеке құрамды және жеңқұбыр желілерін суаруға	Q5 = NPC-AQPC-A	Q5	аймағында жұмыс істейтін жеке құрамды суаруға берілетін су шығыны, л / с
			NPC-A	Суаруға берілген МС-А немесе МС-Б. бүріккіш оқпандарының саны (сөндіру бойынша жұмыс істейтін екі лафеттік оқпанға бір бүріккіш қабылданады), дана.
			QPC-A	Оқпандағы қысым кезінде МСА-А немесе МС-Б бүріккіш оқпаннан су шығыны 40 м, л / с
	4.2. Газ-су ағындарын жасау үшін	Q = N Q _T 8 АГВТ АГВТ	Q8	Газ-су ағындары ғимаратынан берілетін су шығыны, л / с
			Q _T АГВТ	(2.2) формуласын қараңыз
	4.3. АГВТ қорғау үшін	Q = N Q ₃ 9 АГВТ АГВТ	Q9	Газ-су сөндіру автомобильдерін қорғау үшін берілетін су шығыны, л / с
Q ₃ АГВТ			См. формуласы (2.2)	
5	АГВТ жеткіліксіз болған кезде су ағындарымен сөндіруге жататын субұрқақ дебитінің бір бөлігі	Q _ф = Q - Q _ф ост фон АГВТ	Q _{фост}	Л а ф е т оқпандарымен сөндіруге жататын атқылама дебитінің бір бөлігі, млн м ³ /тәулігіне. газ немесе тәулігіне мың м ³ . мұнай
			Q _{фон}	Атқыламаның нақты дебиті, млн м ³ /тәулігіне. газ немесе тәулігіне мың м ³ . мұнай
			Q _ф АГВТ	Тартылған АГВТ, млн м ³ /тәулік сөндіретін атқыламаның шекті

				дебиті. газ немесе тәулігіне мың м3 мұнай
6	Су оқпандарының саны: 6.1. Атқыламаны сөндіру кезеңдерінде операцияларды орындау үшін	$N_{ст.л} = Q_{тр} / Q_{ст.л}$	$N_{ст.л}$	Атқыламаны сөндіру кезеңінде операцияларды орындау үшін берілетін лафеттік оқпандар саны (немесе 25 мм саптамасы бар), дана.
			$Q_{тр}$	Атқыламаны сөндіру сатысында операцияларды орындау үшін қажетті су шығыны, л / с
			$Q_{ст.л}$	Лафет оқпанынан су шығыны, л / с
	6.2. Қауіпті жылу әсер ету аймағында жеке құрамды және жеңқұбыр желілерін суаруға	$N = 0,5N_{т}$ PC-A ст.л	$NPС-A$	PC-A немесе MS-B бүріккіш оқпандарының саны, дана.
			$N_{т}$ ст.л	Қауіпті жылу әсер ету аймағында жұмыс істейтін лафет оқпандарының саны, штрих.
	6.3. АГВТ жеткіліксіз болған жағдайда қалдық атап айтқанда атқыламаны сөндіру үшін	$N_{тр} = Q / K Q$ ст.л 4 з ст.л	$N_{тр}$ ст.л	Атқыламаның қалдық бөлігін сөндіру үшін лафеттік оқпандардың қажетті саны, дана.
			Q_4	Қалдық дебит кезінде атқыламаны сөндіруге арналған су шығыны, л / с
			$K_э$	Оқпандар жұмысының тиімділік коэффициенті 0,7-ге тең
				VB
				Тиісінше, атқыламаны

Су қоймаларындағы су қоры: 7.1. Атқыламаны су ағындарымен сөндіру кезінде	$VB = K (Q1 + Q2 + Q7)t1 - 7 \times (1 - Q_{водопр} / Q1 + Q2 + \dots + Q7)$	Q1, Q2	сөндірудің бірінші кезеңіндегі су шығыны, л / с
		Q3 , Q4	Тиісінше, атқыламаны сөндірудің екінші кезеңінде өрт аймағын салқындатуға арналған су шығыны, л / с
		Q5	Қауіпті жылу әсер ету аймағында және жеңкұбыр желілерінде жұмыс істейтін жеке құрамды суаруға арналған су шығыны, л/с (4.1 формуланы қараңыз)
		Q6 , Q7	Тиісінше, ұңғыманың аузын салқындатуға және атқыламаны суаруға арналған су шығындары, л / с.
7.2. Атқыламаны газ-су ағындарымен сөндіру кезінде	$VB = K (Q1 + Q2 + \dots + Q7)t1 - 7 + (Q8 + Q9)t8 - 9 + (1 - Q_{водопр} // Q1 + Q2 + \dots + Q9)$	Q8 , Q9	Атқыламаны газ-су ағындарымен сөндірудің екінші кезеңіндегі су шығыны [формулаларды қараңыз (4.2), (4.3)], л / с
		t1 - 9	Атқыламаны сөндіру кезеңдерінде жүргізілетін операциялардың ұзақтығы (бөлімді қараңыз. 2.3), сағ
		K	Сүзуге және өлі қалдыққа судың шығынын ескеретін Коэффициент (қабылданады: жер су қоймалары үшін -1,5; болат және бетон үшін-1,2)
			Су айдындарын толықтыратын

			Qводопр	кұбырдан су шығыны, м3 / сағ
--	--	--	---------	------------------------------

3. Ауаның температурасы мен ылғалдылығына байланысты ТОЖҚҚ-да өрт сөндіруші-газ-түтіннен қорғаушылардың рұқсат етілген жұмыс уақыты

3-кесте

р/с №	Ауа температурасы, 0С	Рұқсат етілген уақыт, мин, салыстырмалы ылғалдылықта, %		
		60 дейін	60-75	75 жоғары
1.	31	90	90	90
2.	35	90	70	50
3.	40	60	50	25
4.	45	50	40	20
5.	50	45	35	15
6.	55	40	30	10
7.	60	35	20	5
8.	65	30	20	-
9.	70	25	15	-

4. Төмен температурада ТОЖҚҚ-да рұқсат етілген жұмыс уақыты

4-кесте

Ауа температурасы, 0С	Жұмыс ұзақтығы, мин	Демалу ұзақтығы, мин
0 ден -15 дейін	90	90
-15 ден -30 дейін	60	60
-30 ден -45 дейін	30	30

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2023 жылғы 13 наурыздағы
№ 109 Бұйрығына
12 қосымша
Өртті сөндіруді ұйымдастыру
қағидаларына 12-қосымша

Өрт туралы акт – Акт о пожаре (кемінде 2 данада жасалады – составляется не менее чем в 2-х экземплярах)

_____ " _____ ЖЫЛ/ГОД

_____ қала, село, аудан – город, село, район

Комиссия құрамында: мемлекеттік өртке қарсы қызметтен _____

Комиссия в составе: от государственной противопожарной службы _____

_____ өрт сөндіру басшысы, төтенше жағдайлар басқарма қызметкері

– руководитель тушения пожара, сотрудник отдела по чрезвычайным

ситуациям/управления по чрезвычайным

ситуациям _____

— **объект әкімшілігінен** – от администрации объекта

— **ішкі істер органдарының, сақтандыру өкілдері** – представители органов внутренних дел, страхования

— **қоғамдық ұйымдардан және басқа да тұлғалар** – от общественных организаций и другие лица

— **болған өрт туралы осы актіні жасаған**

составил настоящий акт о происшедшем пожаре

" _____ " _____ жыл/год

Объектінің атауы (толық) _____

Наименование объекта (полное)

Объектінің тиесілігі, меншік нысаны _____

Принадлежность объекта, форма собственности

Ғимараттың, құрылыстың қабаттылығы _____

Этажность здания, сооружения

Объектінің мекенжайы _____

Адрес объекта

Өрт орнынан бастап жақын маңда орналасқан ӨСБ, МӨСБ дейін қашықтық _____

Расстояние от места пожара до ближайшей ПЧ, СПЧ

Өртті байқаған күні _____ және уақыты _____ сағ. _____ мин.

Дата и время обнаружения пожара час мин.

Өрт пыққан (болжалды) орын _____

Место возникновения пожара (предполагаемое)

— **Кім өртті байқады және ол туралы өртке қарсы қызметке қалай хабарлаған, тел. № -**

Кто обнаружил пожар и каким образом сообщил о нем в противопожарную службу, телефон №

Облыстық, қалалық "ӨСЖАҚЖҚ" ММ КҚЖБО-ға, бөлімшелерінің ББП-ға өрт

туралы хабарламаның түскен күні _____ және уақыты _____ сағ. _____ мин.

Дата _____ и время _____ час _____ мин. поступления сообщения о пожаре

на ЦОУСС, ПСЧ подразделений ГУ "СП и АСР" города, области

1-ші бөлімшенің келген уақыты _____ сағ. _____ мин.

Время прибытия 1-го подразделения час мин.

Өртті оқшаулау күні _____ және уақыты _____ сағ. _____ мин.

Дата и время локализации пожара час мин.

Өртті жою күні _____ және уақыты _____ сағ. _____ мин.

Дата и время ликвидации пожара в час мин.

Өртке қарсы қызмет бөлімшесінің келген сәтіндегі жағдай Обстановка к моменту прибытия подразделения противопожарной службы

Өрттің ауданы, оның таралу жолдары мен жылдамдығы, жанатын толымы, адамдарға, жануарларға төнген қауіп, құлау және жарылу қауіптілігі, тұрғындардың, ЕӨСҚ-ның қимылдары көрсетіледі _____

Указывается площадь пожара, пути и скорость его распространения, горючая загрузка,

угроза людям, животным, опасность обрушений и взрывов, действия населения,

ДПФ _____

Өртті сөндіру кезінде пайдаланған күштер мен құралдар: Силы и средства, применявшиеся при тушении пожара:

Өрт сөндіруге қатысқандар және олардың саны: _____

участники тушения пожара, включая взаимодействующие службы с указанием их количества: _____

Өрт сөндіру бөлімінің №, ГТҚҚ бөлімшелерінің, звеноларының саны - № пожарной части, количество отделений, звеньев ГДЗС

ГТҚҚ бөлімшелерінің, звеноларының жұмысының жалпы уақыты _____

Суммарное время работы отделений, звеньев ГДЗС _____

Өрт сөндіргенде пайдаланған өрт техникасының түрі, саны – тип, количество пожарной

техники, использованной при тушении пожара

Өрт сөндіргенде берілген оқпандардың түрі мен саны: _____

Вид и количество стволов, поданных при тушении пожара:

Өрт сөндіргенде қолданған өрт сөндіргіш құралдардың түрі және саны –
виды и количество огнетушащих средств, применявшихся при тушении пожара

Өрт сөндіргенде қолданған су көздерінің түрі (қажеттіні толтыру керек):

Виды водоисточников, использованных при тушении пожара (нужное заполнить):

Су көздері водоисточники	Атауы, гидранттың, суқоймасының № Название, № гидранта, водоема	Су көзінің мекенжайы Адрес водоисточника	Өрт орнынан қашықтығы Расстояние от места пожара
Ішкі ӨҚСЖ Внутренний ППВ			
Сыртқы ӨҚСЖ Наружный ППВ			
Жасанды суқоймасы Водоем искусственный			
Табиғи суқоймасы Водоем естественный			

Өрт сөндіру жетекшісі (лауазымы ТАӘ):

Руководитель тушения (должность, ФИО):

Өрттің зардаптары: Последствия пожара:

Өлген адамдар: барлығы _____, оның ішінде балалар _____, облыстық
"ӨСЖАҚЖҚ" ММ, ТЖД қызметкерлері _____.

Погибло людей: _____, в т.ч. детей _____, сотрудников противопожарной службы _____.

Жарақаттанғандар туралы мәлімет: _____

Сведения о травмированных _____

Өрттен жойылған (зақымдалған) құрылыс, тұрғын үй пәтерлерінің бірлігі

Уничтожено (повреждено) пожаром, площадь _____

өлген жануарлар _____

погибло животных (түрі және саны – вид и количество)

Өрттің залалы (белгіленген немесе бағдарланған) _____

теңге

Ущерб от пожара (установленный или ориентированный)

Өрттің себебі (белгіленген немесе болжанған) _____

Причина пожара (установленная или предполагаемая) _____

Өрттің пайда болуына кінәлі тұлғалар _____

Лица, виновные в возникновении пожара

Өртте құтқарылған – спасено при пожаре:

Жұрт _____ адам. **Техникалар** _____ бірлік

Людей чел. Техники ед.

Мал басының бірлігі _____

голов скота

Материалдық құндылықтар _____ **мың теңге**

Материальных ценностей тыс. тенге

Өрт туралы акт тексерілуге жіберілді _____

Акт о пожаре направлен для рассмотрения в

Комиссияның айрықша ескертпелері _____

Особые замечания комиссии

Комиссия мүшелерінің қолы: _____

Подписи членов комиссии: (аты-жөні - фамилия, имя, отчество)

Актінің данасын алғандар:

Экземпляры акта получили

